

KOMISIJAS LĒMUMS

(2010. gada 15. septembris)

par valsts atbalstu C 26/09 (ex N 289/09), ko Latvija plāno īstenot AS Parex banka pārstrukturēšanai

(izziņots ar dokumenta numuru C(2010) 6202)

(Autentisks ir vienīgi teksts angļu valodā)

(Dokuments attiecas uz EEZ)

(2011/364/ES)

EIROPAS KOMISIJA,

ņemot vērā Līgumu par Eiropas Savienības darbību un jo īpaši tā 108. panta 2. punkta pirmo daļu,

ņemot vērā Līgumu par Eiropas Ekonomikas zonu un jo īpaši tā 62. panta 1. punkta a) apakšpunktu,

pēc tam, kad ieinteresētajām personām ir lūgts sniegt savas piezīmes saskaņā ar iepriekš minētajiem noteikumiem ⁽¹⁾,

tā kā:

1. PROCEDŪRA

(1) Latvija 2008. gada 10. novembrī paziņoja Komisijai par pasākumu kopumu AS Parex banka (turpmāk tekstā "Parex banka") labā ar mērķi atbalstīt finanšu sistēmas stabilitāti, kas, pamatojoties uz Latvijas apņemšanos sešu mēnešu laikā iesniegt Parex bankas pārstrukturēšanas plānu, tika apstiprināts 2008. gada 24. novembrī ⁽²⁾ (turpmāk tekstā "pirmais glābšanas lēmums"). 2009. gada 26. janvārī Latvija informēja Komisiju par vairākām izmaiņām valsts atbalsta pasākumos par labu Parex bankai. Šīs izmaiņas tika apstiprinātas 2009. gada 11. februārī ⁽³⁾ (turpmāk tekstā "otrais glābšanas lēmums"). 2009. gada 29. martā Latvija paziņoja Komisijai par nepieciešamību rekapitalizācijas pasākumā veikt papildu izmaiņas. Šīs izmaiņas tika apstiprinātas ar Komisijas 2009. gada 11. maija lēmumu ⁽⁴⁾ (turpmāk tekstā "trešais glābšanas lēmums").

(2) 2009. gada 11. maijā Latvija iesniedza Parex bankas pārstrukturēšanas plānu. 2009. gada 5. jūnijā Latvijas

iestādēm tika nosūtīts informācijas pieprasījums. 2009. gada 15. jūnijā notika Latvijas iestāžu un Komisijas sanāksme. Latvija daļēji atbildēja uz informācijas pieprasījumu vēstulē, kas datēta ar 2009. gada 7. jūliju.

(3) Komisija 2009. gada 29. jūlija vēstulē informēja Latviju, ka tā ir nolēmusi uzsākt procedūru saskaņā ar LESD 108. panta 2. punktu ⁽⁵⁾ (turpmāk tekstā "lēmums par procedūras uzsākšanu") attiecībā uz pārstrukturēšanas atbalsta pasākumiem.

(4) Lēmums par procedūras uzsākšanu tika publicēts Eiropas Savienības Oficiālajā Vēstnesī 2009. gada 6. oktobrī, un ieinteresētās personas tika aicinātas viena mēneša laikā no lēmuma publicēšanas dienas iesniegt savas piezīmes par ierosinātajiem pārstrukturēšanas atbalsta pasākumiem. Komisija nesauņēma nekādas ieinteresēto personu piezīmes par šo jautājumu. Tomēr pēc noteiktā laikposma beigām Komisija saņēma vēstules, datētas ar 2010. gada 15. jūniju un 13. jūliju, no Valērija Kargina un Viktora Krasovicka, bijušajiem Parex bankas vairākuma akcionāriem (turpmāk tekstā "bijušie vairākuma akcionāri"). Bez tam Komisija saņēma Latvijas Saiemas deputātu vēstules, datētas ar 2010. gada 22. jūniju un 1. jūliju.

(5) Ar 2009. gada 12. augusta vēstuli Latvijas iestādes lūdza pagarināt lēmumā par procedūras uzsākšanu noteikto papildu informācijas iesniegšanas termiņu līdz 2009. gada 15. oktobrim. 2009. gada 4. septembrī tās iesniedza pārskatītu Parex bankas pārstrukturēšanas plānu kopā ar papildu informāciju kā atbildi uz lēmumu par procedūras uzsākšanu. Pārskatītais pārstrukturēšanas plāns tika atjaunināts 2009. gada 22. septembrī, un tika iesniegta papildu informācija. 2009. gada 11. un 17. septembrī notika Latvijas iestāžu un Komisijas tikšanās.

(6) Turklāt Latvija sniedza papildu informāciju un skaidrojumus 2009. gada 11. septembrī, 6. un 26. oktobrī, 9. un 23. decembrī un 2010. gada 19. februārī un 2. martā.

⁽¹⁾ OV C 239, 6.10.2009., 11. lpp.

⁽²⁾ Komisijas 2008. gada 24. novembra lēmums lietā NN68/2008 Valsts atbalsta pasākumi attiecībā uz AS Parex banka, OV C 147, 27.6.2009., 1. lpp.

⁽³⁾ Komisijas 2009. gada 11. februāra lēmums lietā NN 3/2009 Grozījumi valsts atbalsta pasākumos attiecībā uz AS Parex banka, OV C 147, 27.6.2009., 2. lpp.

⁽⁴⁾ Komisijas 2009. gada 11. maija lēmums lietā N 189/2009 Grozījumi valsts atbalsta pasākumos attiecībā uz AS Parex banka, OV C 176, 29.7.2009., 3. lpp.

⁽⁵⁾ Komisijas 2009. gada 29. jūlija lēmums lietā C 26/09 (ex N 289/09) – Pārstrukturēšanas atbalsts AS Parex banka, OV C 239, 6.10.2009., 11. lpp.

un Komisijas sanāksme. Ar 2010. gada 31. marta vēstuli Latvija iesniedza jaunu *Parex* bankas pārstrukturēšanas plāna variantu, datētu ar 2010. gada 31. martu, kurš tika vēlāk papildināts ar iesniegumiem 2010. gada 14. maijā, 9., 12., 17. un 21. jūnijā.

- (8) Komisija 2010. gada 10. maijā lūdza papildu informāciju. Latvija atbildēja ar vēstuli 2010. gada 7. jūlijā. Ar šo vēstuli Latvija iesniedza arī atjauninātu 2010. gada 31. marta pārstrukturēšanas plāna variantu. Pārstrukturēšanas plāns vēlāk tika grozīts 2010. gada 18. un 27. augustā (turpmāk tekstā "galīgais pārstrukturēšanas plāns").
- (9) Ar vēstulēm 2010. gada 2., 18. un 27. augustā un 2. septembrī Latvija sniedza papildu precizējumus attiecībā uz tās saistībām. 2010. gada 3. septembrī Komisija saņēma saistību galīgo sarakstu.
- (10) 2010. gada 2. septembrī Latvijas iestādes informēja Komisiju, ka tās izņēmuma kārtā akceptē, ka šis lēmums tiek pieņemts angļu valodā.

2. APRAKSTS

2.1. SAŅĒMĒJS UN TĀ GRŪTĪBAS

- (11) 2008. gada 31. decembrī *Parex* banka bija otrā lielākā banka Latvijā ar kopējiem aktīviem LVL 3,4 miljardu (EUR 4,9 miljardi) apmērā. 2007. gada beigās, t. i., pirms krīzes, bankai piederēja lielākais valsts noguldījumu tirgus īpatsvars (18 %) un trešais lielākais kredītēšanas tirgus īpatsvars (12 %) ⁽⁶⁾. Tāpēc Latvijas iestādes uzskatīja, ka tā ir sistēmiski svarīga finanšu sistēmai.
- (12) *Parex* banka piedāvāja plašu bankas produktu klāstu tieši un ar specializēto meitasuzņēmumu starpniecību, tostarp kredītēšanu, maksājumu karšu pakalpojumus, lizinga operācijas, aktīvu pārvaldību un vērtspapīru mākeru pakalpojumus. Papildus bankas operācijām Latvijā *Parex* bankai bija meitasuzņēmums Lietuvā un Šveicē (*AP Anlage & Privatbank AG*) un bankas filiāles Igaunijā, Vācijā un Zviedrijā, Baltijas aktīvu pārvaldītājs un vairākas lizinga sabiedrības, kas darbojās Neatkarīgo Valstu Sadraudzībā (turpmāk "NVS").
- (13) *Parex* banka dibināta 1992. gadā, un pirms valsts intervences tās vairākuma akcionāri bija divas fiziskas

personas, kam piederēja 84,83 % no bankas akciju kapitāla. Tā kā *Parex* banka nonāca grūtībās, tā tika daļēji nacionalizēta, iegādājoties visas bijušajiem vairākuma akcionāriem piederošās akcijas par simbolisku kopējo iegādes cenu LVL 2 (aptuveni EUR 3) apmērā ⁽⁷⁾. 2009. gada aprīlī Eiropas Rekonstrukcijas un attīstības banka (turpmāk "ERAB") noslēdza akciju pirkšanas līgumu, iegādājoties 25 % no *Parex* bankas akciju kapitāla plus vienu akciju ⁽⁸⁾.

- (14) Lai gan *Parex* banka Latvijā vēsturiski ir bijusi rentabla institūcija ar spēcīgu bankas franšīzi, bankas vadība izvēlējās nepiemērotu uzņēmējdarbības stratēģiju un, saskaroties ar intensīvu daudz pieredzējušu ārējo banku meitasuzņēmumu konkurenci, pieņēma dažus augsta riska lēmumus. Jo īpaši *Parex* banka lielā apjomā iesaistījās NVS tirgos, pārlieku paļaujoties uz lieliem īstermiņa nerezidentu noguldījumiem. Finanšu krīze smagi skāra attīstības valstu tirgus, tostarp NVS valstis, un klīda baumas par *Parex* bankas spēju pārfinansēt tās sindicētos kredītus, kuru apmaksas termiņš bija 2009. gada februāris. Šo notikumu rezultātā tika zaudēta noguldītāju uzticība, jo īpaši starp klientiem nerezidentiem, un tas izraisīja strauju noguldīto līdzekļu aizplūšanu no bankas. Laikā, kad notika strauja noguldīto līdzekļu aizplūšana no bankas, izņemto līdzekļu maksimālais apjoms dienā sasniedza EUR 100 miljonus, un to neapturēja pat daļēja bankas nacionalizācija. Tā rezultātā noguldījumu apjoms samazinājās par 36 % salīdzinājumā ar 2007. gada beigām un izraisīja smagu likviditātes krīzi. Lai novērstu turpmāku noguldījumu aizplūšanu, Latvijas regulators, Finanšu un kapitāla tirgus komisija, naudas izņemšanai noteica ierobežojumus.
- (15) 2008. gadā konsolidētie zaudējumi bija LVL 131 miljons (EUR 185 miljoni) salīdzinājumā ar LVL 40 miljonu (EUR 58 miljonu) peļņu 2007. gadā. Līdz 2008. gada beigām kopējais pašu kapitāls bija par 65 % mazāks nekā iepriekšējā gadā un bija LVL 77 miljoni, galvenokārt tāpēc, ka palielinājās uzkrājumi nedrošiem parādiem un vērtspapīru portfeļa zaudējumi. *Parex* bankas kapitāla pietiekamības rādītājs (turpmāk tekstā "CAR") individuālā un grupas līmenī ⁽⁹⁾ bija attiecīgi tikai 4,1 % un 3,1 %. Tādēļ *Parex* banka vairs nespēja izpildīt maksātpējas normatīvās prasības.

2.2. JAU APSTIPRINĀTIE GLĀBŠANAS PASĀKUMI

- (16) *Parex* banka lūdza valsts palīdzību 2008. gada novembra sākumā. Pēc bankas nacionalizācijas Latvija nolēma īstenot glābšanas pasākumus, kuri pagaidu kārtā stabilizēja *Parex* banku. Kopumā Eiropas Komisija pagaidu kārtā kā glābšanas atbalstu apstiprināja: i) likviditātes mehānismu līdz LVL 1,5 miljardiem; ii) valsts galvojumus

⁽⁶⁾ Saskaņā ar Latvijas Komercbanku asociācijas informāciju (iedalījums balstīts uz 2009. gada beigu datiem) Latvijas lielākās bankas pēc to tirgus daļas ir šādas: 1. *Swedbank* 23,0 %; 2. *SEB* banka 13,7 %; 3. *Parex* banka n/p; 4. *Nordea Bank Finland Latvia branch* 10,7 %; 5. *DnB* *NORD* Banka 8,7 %; 6. Latvijas Hipotēku un zemes banka 4,8 %; 7. Rietumu Banka 4,6 %; 8. Aizkraukles banka 4,5 %; 9. *UniCredit Bank* 3,7 %; 10. Latvijas Krājbanka 2,4 % (saskaņā ar Latvijas Komercbanku asociācijas informāciju *Parex* banka datus neiesniedza. Tās vieta aplēsta pēc 2009. gada beigu datiem).

⁽⁷⁾ Pēc rekapitalizācijas, kas tika apstiprināta kā glābšanas atbalsts, Latvija palielināja tās daļību *Parex* bankā līdz aptuveni 95 %.

⁽⁸⁾ 2010. gada 28. februārī Latvijai caur Privatizācijas aģentūru piederēja 76,63 % īpašnieku ieguldītā kapitāla ar 71,74 % balsstiesību.

⁽⁹⁾ "Grupās līmenī" nozīmē *Parex* bankas korporatīvo grupu, kas sastāv no meitasuzņēmuma, *Parex* bankas un tās meitasuzņēmumiem.

esošajiem sindicētajiem kredītiem EUR 775 miljonu apmērā un jaunajiem kredītiem, kas izsniegti sindicēto kredītu refinansēšanai, EUR 275 miljonu apmērā; un iii) rekapitalizācijas pasākumus, kas *Parex* bankai glābšanas posma laikā ļauj sasniegt kapitāla pietiekamības rādītāju (CAR) 11 % apmērā ⁽¹⁰⁾.

2.3. PĀRSTRUKTURĒŠANAS PLĀNI

2.3.1. SĀKOTNĒJAIS PĀRSTRUKTURĒŠANAS PLĀNS

- (17) 2009. gada 11. maijā Latvija saistībā ar pirmajiem rekapitalizācijas pasākumiem iesniedza *Parex* bankas pārstrukturēšanas plānu (turpmāk tekstā “sākotnējais pārstrukturēšanas plāns”), kura saturs sīkāk aprakstīts lēmuma par procedūras uzsākšanu 2.4. iedaļā.
- (18) Plāns ietvēra *Parex* bankas komercdarbības sākotnējo analīzi, paredzētos pārstrukturēšanas atbalsta pasākumus, tās nākotnes komercdarbības stratēģiju un pasākumus dzīvotspējas atjaunošanai.
- (19) Plāns aptvēra laikposmu no 2009. gada līdz 2013. gadam. Korporatīvās, privātpersonu un ieguldījumu pārvaldības darbības ⁽¹¹⁾ tika uzskatītas par *Parex* bankas nākotnes pamatsegmentiem. Plānā tika paredzēta *Parex* bankas jaunas stratēģijas īstenošana ar mērķi kļūt par visas Baltijas vadošo banku. Visas darbības, kas bija “ārpus Baltijas”, tika uzskatītas par blakusdarbībām. Tomēr plāns izslēdza to iespējamu pārdošanu īstermiņā vai vidējā termiņā.
- (20) Plānotā komercdarbības stratēģija ietvēra pievilcīgas procentu likmes un agresīvu mārketinga stratēģiju, lai atbalstītu *Parex* bankas izaugsmi un atgūtu zaudēto noguldījumu bāzi. Plānā bija paredzēts, ka *Parex* banka paliek atkarīga no valsts likviditātes pasākumiem vēl pēc pārstrukturēšanas perioda beigām.

2.3.2. PĀRSKATĪTAIS PĀRSTRUKTURĒŠANAS PLĀNS

- (21) 2009. gada 4. septembrī Latvija iesniedza pārskatītu pārstrukturēšanas plānu, kas tika grozīts 2009. gada 22. septembrī. Šis plāns bija vērsts uz to šaubu novēršanu, ko Komisija izteica lēmumā par procedūras uzsākšanu.
- (22) Pārskatītās *Parex* bankas stratēģijas pamatā joprojām bija spēcīgas darbības veidošana visā Baltijā korporatīvo, privātpersonu un ieguldījumu pārvaldības darījumu

jomā. Pārskatītais plāns paredzēja, ka *Parex* banka līdz pārstrukturēšanas perioda beigām spēj atmaksāt visus valsts likviditātes pasākumus.

- (23) Tomēr atšķirībā no sākotnējā pārstrukturēšanas plāna pārskatītajā plānā bija ietverts *Parex* bankas bilances samazinājums, uzmanību vēršot uz pamatsegmentiem. Jo īpaši tajā tika paredzēts samazināt *Parex* bankas aizdevdarbības.
- (24) Turklāt plānā tika norādīts uz iespēju nodalīt blakusdarbības, izveidojot jaunu meitasuzņēmumu to veikšanai. Kad Latvija vēlāk apstiprināja šo stratēģisko virziena maiņu, bija jāsagatavo pārstrukturēšanas plāna jauna atbilstoša versija.

2.3.3. GALĪGAIS PĀRSTRUKTURĒŠANAS PLĀNS

- (25) Saskaņā ar galīgo pārstrukturēšanas plānu primārais stratēģiskais mērķis ir atgriezt banku privātajā sektorā, pārdodot to stratēģiskam investoram, kas nodrošinātu valsts finansējuma atgūšanu, tajā pašā laikā nodrošinot bankas ilgtermiņa dzīvotspēju. Latvija jau ir piesaistījusi ERAB kā spēcīgu un cienījamu ārējo investoru ar pietiekamiem finanšu resursiem un ilgtermiņa saistībām (skatīt 13. apsvērumu).
- (26) Galīgais pārstrukturēšanas plāns paredz sadalīt *Parex* bankas aktīvus jaunizveidotā bankā ar nosaukumu AS Citadele banka (turpmāk tekstā “Citadeles banka”), kas ir tā sauktā “labā banka”, kura nodarbotos ar tradicionālo bankas operāciju veikšanu, un tā sauktajā “sliktajā bankā” (*Parex* banka), [..] (*).

Aktīvu sadalījums

- (27) Lai atjaunotu ilgtermiņa dzīvotspēju, pamata banku atdala no blakusdarbības un ienākumus nenesošajiem aktīviem. Ieteiktās pārstrukturēšanas pamatā ir *good-out* scenārijs, kas balstīts uz bankas izveidi ar elastīgu kapitāla bāzi Latvijas regulatora pārraudzībā un ar Baltijas mēroga darbību. Visi pamata aktīvi un daži blakusdarbības aktīvi (jo īpaši NVS standarta aizdevumi) tiek pārnesti no *Parex* bankas uz jaunizveidoto banku. Atlikušie blakusdarbības un ienākumus nenesošie aktīvi (aizdevumi, vērtspapīri un pārņemtie nekustamie īpašumi) paliek *Parex* bankā, [..].
- (28) 1. tabulā parādīta Citadeles bankas un *Parex* bankas uzbūve pēc sadalīšanas.

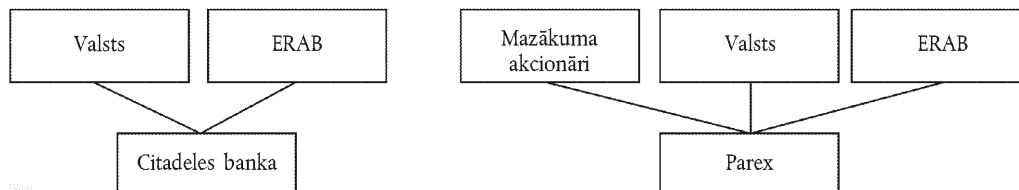
⁽¹⁰⁾ Skatīt pirmo, otro un trešo glābšanas lēmumu.

⁽¹¹⁾ Lēmumā par procedūras uzsākšanu līdzīgi kā dažās Latvijas iestāžu vēstulēs “ieguldījumu pārvaldības darbības” dēvētas par “privātā kapitāla pārvaldību” (skatīt arī 14. zemsvītras piezīmi).

(*) Dažas šā teksta daļas ir izlaistas, lai neizpaustu konfidenciālu informāciju; tās apzīmētas ar divpunkti kvadrātiekvāds vai diapazona norādi, sniedzot nekonfidenciālus aptuvenus skaitļus.

1. tabula

Akcionāru struktūra pēc sadalīšanas.

- (29) Latvija jau ir veikusi pirmās darbības *good-out* scenārija īstenošanai. Jaunā banka, t. i., Citadeles banka, tika reģistrēta 2010. gada 30. jūnijā, un lielākā daļa aktīvu tika pārvietoti 2010. gada 1. augustā⁽¹²⁾. Principā pilnīga Citadeles bankas un Parex bankas darbības atdalīšana ir jāpabeidz 12 mēnešu laikā no aktīvu nodošanas brīža.
- (30) Tādējādi Parex banka nodod Citadeles bankai šādus aktīvus un pasīvus:
- Baltijas standarta aizdevumus (LVL [no 300 līdz 800] miljonu apmērā);
 - NVS standarta aizdevumus (LVL [no 50 līdz 350] miljonu apmērā);
 - filiāles Zviedrijā un Vācijā;
 - ar ieguldījumu pārvaldības darbībām saistītus noguldījumus.
- (31) Parex bankā paliek šādi aktīvi un pasīvi:
- Baltijas ienākumus nenesošie aizdevumi (LVL [no 200 līdz 800] miljonu apmērā)⁽¹³⁾;
 - aizdevumi sākotnējiem bankas akcionāriem (LVL [...] miljonu apmērā);
 - NVS līzingu meitasuzņēmumi;
 - NVS ienākumus nenesošie aizdevumi (LVL [no 50 līdz 350] miljonu apmērā).
- (32) 2. tabula rāda, kādi aktīvi ir nodoti Citadeles bankai un kādi ir atstāti Parex bankā, kā arī rāda bilances samazinājumu salīdzinājumā ar situāciju pirms krīzes, kā aplēsts galīgajā pārstrukturēšanas plānā, kurā grozījumi izdarīti 2010. gada 27. augustā.

2. tabula

Aktīvu sadalījums starp Citadeles banku un Parex banku

(LVL tūkstoši)

	Parex banka – 2008.	Parex banka – 2009.	Parex banka 31.7.2010. ⁽¹⁾	Citadeles banka	Parex banka pēc sadalīšanas ⁽²⁾
Aktīvi					
Naudas līdzekļi un noguldījumi centrālajās bankās	79 154	136 769	131 693	119 783	30 876
Kredītiestāžu veicamie maksājumi	228 752	189 321	227 741	245 069	5 583
Aizdevumi	1 744 871	1 429 466	1 355 831	748 457	627 471

⁽¹²⁾ Ieguldījumu Lietuvā pārvedums tika veikts 2010. gada 1. augusta dienas beigās, bet ieguldījumu AP *Anlage & Privatbank AG* un noguldījumu Vācijas filiālē pārvedums no Parex bankas uz Citadeles banku ir jāveic līdz 2010. gada 31. decembrim.

⁽¹³⁾ Izņemot aizdevumu Parex bankas meitasuzņēmumam SIA Rīgas Pirmā garāža (Parex bankas centrālā biroja ēkas īpašnieks) LVL [...] miljonu apmērā.

(LVL tūkstoši)

	Parex banka – 2008.	Parex banka – 2009.	Parex banka 31.7.2010. ⁽¹⁾	Citadeles banka	Parex banka pēc sadališanas ⁽²⁾
Vērtspapīri	941 293	405 800	356 439	224 735	130 936
Ieguldījumi meitasuzņēmumos	51 442	72 725	81 691	5 530	51 962
Citi aktīvi	323 797	220 097	75 584	45 604	52 747
Aktīvi kopā	3 369 309	2 484 501	2 228 978	1 389 179	899 576
Saistības un pašu kapitāls					
Latvijas Banka	587 183	140 449	—	—	—
Kreditinstitūcijas	129 584	50 865	27 295	41 571	51 703
Sindikāts	544 673	381 271	163 402	—	163 402
Valsts kase	676 398	622 048	692 454	131 000	458 454
Klientu noguldījumi	1 225 488	911 318	1 006 202	928 686	75 314
<i>Eurobond</i>	88 712	87 489	113 136	109 244	—
Subordinētais (sākotnējo turētāju)	52 848	52 857	52 863	—	52 878
Subordinētais (valsts)	—	37 338	37 338	50 270	—
Subordinētais (ERAB)	—	12 932	12 932		
Citas saistības	35 556	31 458	34 754	30 280	21 522
Saistības kopā	3 340 442	2 328 025	2 140 376	1 291 051	823 274
Pašu kapitāls	28 867	156 476	88 602	98 127 ⁽³⁾	76 302
Kopā	3 369 309	2 484 501	2 228 978	1 389 179	899 576
Sadališanas proporcija, ieskaitot ieguldījumu Lietuvas meitasuzņēmumā un AP <i>Anlage & Privatbank AG</i> un Vācijas filiāles noguldījumu pārvedumu ⁽⁴⁾				64 %	36 %
Attiecībā pret Parex bankas 2008. gada rādītājiem				44 %	

⁽¹⁾ Saskaņā ar 31. marta pārstrukturēšanas plānu, kas grozīts 2010. gada 7. jūlijā.

⁽²⁾ Norādītie skaitļi par Citadeles banku un Parex banku pēc sadališanas iegūti no Latvijas iestāžu 2010. gada 18. augustā iesniegtās informācijas, un tajos nav iekļauti ieguldījumu pārvedumi no Lietuvas un AP *Anlage & Privatbank AG* un noguldījumu pārvedumi no Parex bankas Vācijas filiāles uz Citadeles banku.

Parex bankas kopējās bilances vērtības atšķirības pirms un pēc sadališanas skaidrojamas ar daļēju atliktā nodokļa aktīvu vērtības norakstīšanu, kā arī zemākām obligātajām rezervēm, kas nepieciešamas Valsts Kases noguldījuma kapitalizēšanai.

⁽³⁾ Saskaņā ar 2010. gada 27. augustā iesniegto informāciju Citadeles bankas pašu kapitāls, salīdzinot ar emitēto akciju kapitālu LVL 103 miljonu apmērā, ir samazinājies par LVL 4,9 miljoniem, ko noteica negatīvās pārvērtēšanas rezerves iekļaušana pārdošanai pieejamajos finanšu aktīvos.

⁽⁴⁾ Skatīt arī šīs tabulas 2. zemsvītras piezīmi un 12. zemsvītras piezīmi.

Citadeles banka**Stratēģija**

- (33) Citadeles bankas stratēģija nodrošināt ilgtermiņa dzīvotspēju ir balstīta uz spēcīgas darbības izveidi Baltijā, Latvijā uzmanību koncentrējot trīs galvenajos komercdarbības segmentos: korporatīvās, privātpersonu un ieguldījumu pārvaldības darbības⁽¹⁴⁾. Tomēr ieguldījumu pārvaldības darījumi Citadeles bankā paliks kā pamatdarbība tikai tad, ja tā tiek pārdota līdz [...]. Ja šī pārdošana nenotiek, ieguldījumu pārvaldības darījumi līdz norādītajam datumam jāpārdod atsevišķi.
- (34) Citadeles banka neveiks aizdevumu piešķiršanu NVS, un NVS standarta aizdevumu portfelis līdz ar to tiek uzskatīts par blakusdarbību. Jauni aizdevumi šajā segmentā netiks izsniegti, un esošo portfeli ir paredzēts atsavināt līdz [...].
- (35) Parex bankas klātbūtne Lietuvā un Igaunijā bija ievērojami mazāka nekā Latvijā. Arī Citadeles banka nākotnē plāno saglabāt ierobežotu klātbūtni šajos tirgos.
- (36) Attiecībā uz abām filiālēm, kuras pieņem noguldījumus Zviedrijā un Vācijā un kuras tiek nodotas Citadeles bankai, Latvija paskaidroja, ka straujās noguldīto līdzekļu aizplūšanas rezultātā bankas Baltijas finansējuma ievērojama daļa ir izsmelta. Turklāt pašreizējā Latvijas makroekonomiskā situācija apgrūtina ārēja finansējuma piesaisti. Baltijas valstu iedzīvotāju kopējie noguldījumi ir ievērojami mazāki nekā to kredītportfelis, savukārt Parex bankas galvenie konkurenti finansējumu saņem no to mātesuzņēmumiem, kas atrodas citās valstīs (galvenokārt Zviedrijā). Tādējādi Citadeles bankai ir jā saglabā zināma finansējuma bāze ārzemēs (Zviedrijā un Vācijā).

Identificēto galveno trūkumu novēršana

- (37) Citadeles banka plāno risināt problemātiskos jautājumus, kas lika Parex bankai lūgt valsts atbalstu, un atjaunot ilgtermiņa dzīvotspēju, izmantojot šādus galvenos pasākumus:
- (38) Vadības stila un korporatīvās pārvaldības maiņa. Pirms nacionalizācijas Parex bankas lēmumus centralizēti pieņēma tās galvenie īpašnieki. Citadeles banka stingri ievēros nesen pieņemto, uzlaboto korporatīvās pārvaldības pieeju. Tā īstenos bankas valdes un uzraudzības padomes procedūru kopumu ar mērķi nodrošināt augstus korporatīvās pārvaldības standartus. Citadeles bankas galvenie korporatīvās pārvaldības principi ir: strikta īpašumtiesību un pārvaldības nodalīšana; akcionāru tiesību nodrošināšana; atklātums un caurspīdīgums; valdes atbildība un struktūra; ētisku un atbildīgu lēmumu pieņemšanas veicināšana.

- (39) Uzlabota risku pārvaldība. Parex bankas vadība ir pārskatījusi un pastiprinājusi riska pārvaldību un kontroli bankā gan uzņēmuma, gan operatīvajā līmenī visās lielākajās riska kategorijās (tirgus, kredītrisks un darbības risks). Tas nozīmē, ka Citadeles bankā tiks būtiski pārskatīta kredītriska kontrole, lai mainītu Parex bankas iepriekšējo pieeju, proti, uz nodrošinājumu balstītu kredītesanu ar nekonkrētu vērtējumu, pārejot uz aizņēmēja parāda apkalpošanas spējas novērtējumu, kura pamatā ir naudas plūsma. Riska pārvaldība ir būtisks Citadeles bankas pārvaldības procesa elements. Riska pārvaldību Citadeles bankā kontrolē neatkarīga struktūra. Turklāt Citadeles bankas uzraudzības padome piedalās riska pārvaldības pārraudzībā un ir ievēlējusi vienu no tās locekļiem par atbildīgo riska pārvaldības, iekšējā audita un atbilstības ieviešanas funkcijas uzraudzībai. Uzraudzības padomei tiek iesniegts ikmēneša pārskats par risku, ietverot atjauninātu informāciju par kredītriskiem un bankas darbības atbilstību.
- (40) Mazāka bilance, kuras uzmanība vērsta uz pamatdarbību. Citadeles bankas pamatdarbība notiks Baltijas valstīs, un vadības uzdevums būs atjaunot Citadeles bankas rentabilitāti šajā reģionā. Blakusdarbības NVS standarta aizdevumu portfelis tiks nodots Citadeles bankai, bet tas jāpārdod līdz [...]. Pievēršot uzmanību tikai pamatdarbībai un būtiski samazinot aktīvās bilances apjomu, Citadeles banka kļūs rentabla ilgtermiņā veidā.
- (41) Likviditātes pozīcijas stabilizēšana. Citadeles bankas stratēģija ir attīstīt ilgtermiņīgu, zema riska finansēšanas modeli, samazinot atkarību no finansējuma no lielapjoma avotiem, pagarinot aizdevumu atmaksas profilu un diversificējot finansējuma avotus, palielinot klientu ilgtermiņa noguldījumu īpatsvaru Citadeles bankas finansējuma bāzē. Noguldījumiem Citadeles bankā nepiemēro izņemšanas ierobežojumus, kurus ir noteicis Latvijas regulators.
- (42) Atgriešanās pie rentabilitātes pamatsegmentā līdz 2011. gadam. Citadeles banka plāno samazināt administratīvās izmaksas un personāla izdevumus, kā arī citas administratīvās izmaksas. Parex bankas administratīvās izmaksas 2009. gadā jau ir samazinātas par 39 % jeb LVL 32 miljoniem. Tiek plānots, ka Citadeles bankas izmaksu/ienākumu attiecība samazināsies vēl vairāk un 2014. gadā sasniegs [no 35 līdz 55] %. Šo samazinājumu sasniegs, piemērojot [...] samazinājumu personāla izdevumos, kā arī pārskatot dažādus procesus Citadeles bankā. Lai samazinātu darbības izmaksas un kļūtu finansiāli stabila, Citadeles banka turpinās Parex bankas iesāktu – pārveidot izmaksu struktūru, optimizējot filiāļu tīklu, [...] un veicot citus pasākumus izmaksu samazināšanai. Izmaksu samazināšana tiks papildināta ar dažādām ienākumus veicinošām iniciatīvām, un uzmanība tiks pievērsta aktīvu kvalitātes pārvaldībai, lai uzlabotu pašu kapitāla peļņu (turpmāk tekstā – "ROE").

⁽¹⁴⁾ Ieguldījumu pārvaldības darījumi sastāv no privātā kapitāla pārvaldības sektora Citadeles bankā, aktīvu pārvaldības meitasuzņēmumiem un AP Anlage & Privatbank AG, Šveicē.

Finanšu aplēses

- (43) Saskaņā ar aplēsēm, kas iekļautas galīgajā pārstrukturēšanas plānā, pamatscenārija gadījumā paredzēts, ka Citadeles banka kļūst rentabla jau 2011. gadā un turpina uzlabot rezultātus līdz 2015. gadam. 2014. gadā Citadeles banka sasniegtu ROE [no 18 līdz 28] % apmērā. Turpmāk 3. tabulā parādīti Citadeles bankas galvenie finanšu darbības rādītāji 2010.–2014. gadam. Bankas vadības īstenoto pārstrukturēšanas darbību ietekme ir redzama 2014. gada galvenajos rādītājos, kad izmaksu/ienākumu proporcijai jābūt [no 35 līdz 55] % un ROE [no 18 līdz 28] %. Tiks izveidota stabilāka kapitāla struktūra, lai 2015. gadā pašu kapitāla/kopējo aktīvu proporcija sasniegtu [no 8 līdz 14] %.

3. tabula

Galvenie Citadeles bankas finanšu darbības rādītāji pamatscenārija gadījumā 2010.–2014. gadam

	2010. gada augusts–decembris (plānots)	2011 (plānots)	2012 (plānots)	2013 (plānots)	2014 (plānots)
Izmaksu analīze					
Darbības izdevumi/kopējie ienākumi	[..] %	[..] %	[] %	[..] %	[35–55] %
Vērtības samazināšanās/tīrie aizdevumi	[..] %	[..] %	[..] %	[..] %	[1–3] %
Rentabilitāte					
Tīrie ienākumi (zaudējumi), LVL miljoni	[zaudējumi]	[peļņa]	[peļņa]	[peļņa]	[peļņa]
ROE	[..] %	[..] %	[..] %	[..] %	[18–28] %
Bilance					
Kopējie aktīvi (LVL, miljoni)	[..]	[..]	[..]	[..]	[1400–1650]
Noguldījumi/kopējie aktīvi	[..] %	[..] %	[..] %	[..] %	[..] %
Aizdevumi/klientu noguldījumi	[..] %	[..] %	[..] %	[..] %	[50–80] %
Pašu kapitāls/kopējie aktīvi	[..] %	[..] %	[..] %	[..] %	[9–13] %
CAR	[10–14] %	[11–15] %	[12–16] %	[14–19] %	[16–20] %

- (44) Negatīva iznākuma scenārijā paredzēts, ka Citadeles banka atkal kļūst rentabla 2013. gadā un 2014. gadā tās darbības rādītāji turpina uzlaboties. 2014. gadā bankas ROE sasniegtu [> 0] % ⁽¹⁵⁾. Plāns rāda, ka negatīva iznākuma scenārijā Citadeles bankas un visas konsolidētās grupas kapitāla segums saglabājas virs minimālā normatīvo prasību līmeņa. 4. tabula rāda galvenos Citadeles bankas finanšu darbības rādītājus 2010.–2014. gadam negatīva iznākuma scenārijā.

4. tabula

Galvenie Citadeles bankas finanšu darbības rādītāji negatīva iznākuma scenārijā 2010.–2014. gadam

	2010. gada augusts–decembris (plānots)	2011 (plānots)	2012 (plānots)	2013 (plānots)	2014 (plānots)
Izmaksu analīze					
Darbības izdevumi/kopējie ienākumi	[..] %	[..] %	[..] %	[..] %	[45–60] %
Rentabilitāte					
Tīrie ienākumi (zaudējumi), LVL miljoni	[zaudējumi]	[zaudējumi]	[zaudējumi]	[peļņa]	[peļņa]
ROE		—		[...] %	[> 0] %

⁽¹⁵⁾ Salīdzinot augstā ROE rādītāja iemesls negatīva iznākuma scenārija gadījumā ir tāds, ka pašu kapitāla bāze negatīvā iznākuma scenārijā ir zemāka iepriekšējo gadu zaudējumu dēļ, kas samazina kapitāla bāzi.

	2010. gada augusts– decembris (plānots)	2011 (plānots)	2012 (plānots)	2013 (plānots)	2014 (plānots)
Bilance					
Aizdevumi/klientu noguldījumi	[..] %	[..] %	[..] %	[..] %	[40–60] %
CAR	[> 8] %	[> 8] %	[> 8] %	[> 8] %	[> 8] %

- (45) Saskaņā ar Latvijas centrālās bankas veiktās Citadeles bankas stresa testēšanas rezultātiem (skatīt 5. tabulu) nav nepieciešams papildu kapitāls, lai Citadeles banka līdz 2015. gada beigām izpildītu minimālā kapitāla prasības ar kapitāla pietiekamības rādītāju [> 8 %].

5. tabula

Citadeles bankas stresa testēšanas rezultāti

Jaunā banka	Pamatscenārijs		
	Papildus nepieciešamais nodrošinājums, miljoni LVL	Papildus nepieciešamais kapi- tāls, miljoni LVL	CAR, %
2010	[..]	[..]	[..]
2011	[..]	[..]	[..]
2012	[..]	[..]	[..]
2013	[..]	[..]	[..]
2014	[..]	[..]	[..]

Parex banka pēc sadalīšanas

- (46) Pēc sadalīšanas Parex banka (ar tās meitasuzņēmumiem) būs [..]. Tā pārdos visus savus aktīvus un atbrīvosies no tiem laikposmā no 2010. gada līdz 2017. gadam. Galvenais Parex bankas uzdevums būs atgūt maksimālo summu no aktīviem, kas tai piešķirti tās pastāvēšanas laikā, kurš plānošanas nolūkos pieņemts kā astoņi gadi. Tādējādi Parex banka var izvairīties no nepieciešamības paātrināti pārdot tās portfeli vai īsā laikā realizēt nodrošinājumu. Parex banka koncentrēsies uz ienākumus nenesošajiem aizdevumiem un jau atgūtajiem nekustamā īpašuma aktīviem. Tādējādi Parex banka galvenokārt veiks procedūras aktīvu atgūšanai un pēc tam tos pārvaldīs un secīgi izpārdos pēc iespējas ātri un ar saprātīgiem nosacījumiem.
- (47) Pēc sadalīšanas ne Parex banka, ne tās meitasuzņēmumi neiesaistīsies jaunās ekonomiskās darbībās, ja vien tas nebūs nepieciešams tās primārā uzdevuma veikšanai – pārvaldīt nodotos aktīvus un pārdot tos. Jo īpaši Parex banka pārtrauks jaunu aizdevumu izsniegšanu. Tomēr tā var sadalīt aktīvus atsevišķos meitasuzņēmumos pārvaldīšanas (pārdošanas) nolūkā.
- (48) Attiecībā uz NVS līzinga sabiedrību finansēšanu Parex centīsies atsavināt šīs darbības. Kā jau minēts iepriekš, netiks izsniegti jauni aizdevumi, tostarp līzings, un paredzams, ka, ja netiek atrasti pircēji, darbības ar esošajiem līzinga portfeļiem tiks pilnībā pārtrauktas līdz [..]. Ievērojama daļa līzinga portfeļu ir [..].
- (49) Paredzēts, ka šo visu darbību kopuma rezultātā Parex bankas likviditāte palielināsies, un tādējādi tā sāks atmaksāt valsts noguldījumus. Tomēr saskaņā ar finanšu prognozēm valsts neatgūs bankā ieguldīto kapitālu.
- (50) Pārstrukturēšanas plānā paredzēts, ka Parex banka ievēro kapitāla prasības tikai līdz [..].

Citi pasākumi, kas ietverti plānā konkurences un izmaksu sloga sadalījuma jautājumu risināšanai

- (51) Parex banka ir cietusi no nepārtrauktas noguldījumu aizplūšanas. Tā rezultātā noguldījumu bāze ir ievērojami zemāka nekā pirms krīzes. Finanšējuma trūkuma dēļ tika ievērojami samazinātas arī

aizdevēdarbības. Latvijas iestādes ir apņēmušās noteikt maksimālo līmeni Citadeles bankas kredīšanas un noguldījumu pieņemšanas operācijām attiecīgajos ģeogrāfiskajos segmentos (skatīt 2.5. iedaļu turpmāk). Aizdevumu un noguldījumu pieņemšanas operācijām noteiktā maksimālā līmeņa dēļ pieaugums nav plānots lielāks par [no 9 līdz 13] % gadā no jau tā samazinātās klātbūtnes tirgū.

- (52) Pārstrukturēšanas plānā paredzēta Citadeles bankas komercdarbības samazināšana salīdzinājumā ar Parex bankas darbību pirms krīzes. Šis samazinājums daļēji tiks panākts, pārdodot konkrētus aktīvus (standarta NVS aizdevumus un ieguldījumu pārvaldības darbības, ja tās pārdos atsevišķi no Citadeles bankas). Turklāt Latvija ir apņēmusies privatizēt Citadeles banku līdz 2014. gada 31. decembrim.
- (53) Nacionalizēšanas rezultātā bijušie Parex bankas vairākuma akcionāri tika izslēgti (skatīt 13. apsvērumu). Tai sekojošās Parex bankas rekapitalizācijas rezultātā, ko veica valsts un ERAB, mazākuma akcionāru ietekme samazinājās (no iepriekšējiem 15,2 % uz 3,7 % 2010. gada 7. jūlijā).

2.4. PĀRSTRUKTURĒŠANAS ATBALSTA PASĀKUMI

- (54) Galīgajā pārstrukturēšanas plānā norādīts, ka esošais glābšanas atbalsts tiek pagarināts uz visu pārstrukturēšanas periodu un sadalīts starp jaunizveidoto Citadeles banku un Parex banku. Papildus jau saņemtajam valsts atbalstam tiek plānots saņemt papildu valsts atbalstu.

Likviditātes atbalsts

- (55) Plānotais likviditātes atbalsts valsts noguldījumu veidā gan Citadeles bankai, gan Parex bankai nepārsnies LVL 1,5 miljardus, kas tika apstiprināts kā maksimālais glābšanas atbalsts likviditātes atbalsta veidā Parex bankai pirms sadalīšanas⁽¹⁶⁾. Pamatscenārija un negatīva iznākuma scenārija gadījumā valsts noguldījumi Citadeles bankā tiktu atmaksāti līdz 2012. gadam. Pozitīva iznākuma scenārija gadījumā valsts noguldījumi tiktu pilnībā atmaksāti līdz 2011. gadam. Valsts noguldījumi Parex bankā pārstrukturēšanas perioda beigās paliek kā saistības gan pamatscenārija, gan negatīva iznākuma scenārija gadījumā. Nesamaksātās summas ir no LVL [0–100] miljoniem (pamatscenārija gadījumā) līdz LVL [100–200] miljoniem (negatīva iznākuma scenārija gadījumā). Atmaksāšana var notikt agrāk, ja saņēmēji vai to aktīvi tiek pārdoti. Nenomaksātie atlikumi dažādu scenāriju gadījumā parādīti 6. tabulā.

6. tabula

Valsts likviditātes pasākumi (nenomaksātie atlikumi gada beigās)

Citadeles banka

(LVL miljoni)

	1.8.10.	31.12.10.	31.12.11.	31.12.12.	31.12.13.	31.12.14.
Pamatscenārijs	131	143	36	0	—	—
Pozitīva iznākuma scenārijs	131	143	—	—	—	—
Negatīva iznākuma scenārijs	131	143	36	0	—	—

Parex banka

(LVL miljoni)

	1.8.10.	31.12.10.	31.12.11.	31.12.12.	31.12.13.	31.12.14.	31.12.15.	31.12.16.	31.12.17.
Pamatscenārijs	[400–550]	[400–550]	[400–550]	[250–400]	[250–400]	[150–400]	[150–400]	[100–250]	[0–100]
Pozitīva iznākuma scenārijs	[400–550]	[400–550]	[400–550]	[250–400]	[250–400]	[150–400]	[150–400]	[100–250]	0
Negatīva iznākuma scenārijs	[400–550]	[400–550]	[400–550]	[250–400]	[250–400]	[150–400]	[150–400]	[100–250]	[100–200]

⁽¹⁶⁾ Skatīt pirmo un otro glābšanas lēmumu.

- (56) Likviditātes atbalsta atlīdzība tika noteikta otrajā glābšanas lēmumā, pamatojoties uz Eiropas Centrālās bankas 2008. gada 20. oktobra ieteikumu par valdības garantijām banku parādiem. Saskaņā ar pārstrukturēšanas plānu gan Citadeles bankas, gan *Parex* bankas cena tiks noteikta kā valsts finansējuma izmaksas⁽¹⁷⁾, kam pieskaitīts uzcenojums 50 bāzes punktu apmērā. Turklāt Citadeles bankai tiks noteikta motivācijas maksa – no 2011. gada aprīļa tā tiks palielināta par maksimāli 15 bāzes punktiem katru ceturksni kā motivācija bankai refinansēt sevi tirgos.
- (57) Valsts likviditātes atbalsta plānotās izmaksas salīdzinājumā ar klientu noguldījumu izmaksām Citadeles bankā parādītas 7. tabulā.

7. tabula

Valsts noguldījumu izmaksas Citadeles bankā, salīdzinot ar klientu noguldījumu izmaksām

(%)

	2010 (plānots)	2011 (plānots)	2012 (plānots)	2013 (plānots)
Likviditātes atbalsta izmaksas	9,6 %	5,4 %	6,5 %	7,9 %
Klientu noguldījumu izmaksas	[..]	[..]	[..]	[..]

Galvojumi

- (58) Pēc sadalīšanas esošie galvojumi *Parex* bankas sindicētajiem kreditoriem, kā apstiprināts saskaņā ar pirmo un otro glābšanas lēmumu, paliks *Parex* bankā kopā ar sindicētajiem kredītiem. Pārstrukturēšanas plānā paredzēts, ka tie tiek izbeigti līdz 2011. gada 31. decembrim, neprasot valdībai pildīt tās galvojumu.
- (59) 2010. gada martā *Parex* banka parakstīja līgumu ar Eiropas Investīciju banku (turpmāk tekstā "EIB"), kas nodrošina kredītlīniju līdz EUR 100 miljonu apmērā mazo un vidējo uzņēmumu finansēšanai. Kredītlīnija tiks nodota Citadeles bankai. Kamēr Citadeles bankai piešķirtais reitings būs zemāks par ieguldījumu kategorijas reitingu, EIB prasa, lai tās finansējumam būtu valsts galvojums.
- (60) Citadeles bankai var būt nepieciešami arī papildu valsts galvojumi vai likviditātes atbalsts līdz LVL 88 miljoniem (EUR 126 miljoni) attiecībā uz euroobligāciju saistībām, kuru termiņš ir 2011. gada maijs.
- (61) Valsts galvojumu cenas noteikšanai izmanto otrajā glābšanas lēmumā⁽¹⁸⁾ apstiprināto valsts galvojumu cenu. Attiecībā uz cenas noteikšanu pārstrukturēšanas plānā iekļautajiem iespējamiem papildu valsts galvojumiem par standartu izmantos esošos valsts galvojumus (1,048 %), kam pieskaita pieaugošu uzcenojumu 12,5 bāzes punktu apmērā, kas tiks palielināts par 12,5 bāzes punktiem katru ceturksni beigās.

Rekapitalizācija

1. līmeņa kapitāls

- (62) Pārstrukturēšanas plānā pieņemts, ka pašu kapitāls (1. līmenis), kas jau ir iepludināts *Parex* bankā glābšanas periodā, paliek *Parex* bankā.
- (63) Saskaņā ar pārstrukturēšanas plānu no valsts nebūs nepieciešams papildu kapitāls, izņemot:
- LVL 103 miljonu kapitalizāciju, pārvēršot valsts noguldījumus pašu kapitālā Citadeles bankā sadalīšanas brīdī. Atlīdzība par šo kapitālu būtu jāiegūst, pārdodot Citadeles banku, ko Latvija ir apņēmusies veikt līdz 2014. gada beigām;
 - kapitalizāciju, pārvēršot dažus valsts noguldījumus un šo noguldījumu procentus *Parex* bankā 2010.–2013. gadā līdz maksimālajai summai LVL 210,7 miljonu apmērā pamatscenārija gadījumā un LVL 218,7 miljonu apmērā negatīva iznākuma scenārija gadījumā. Ir paredzēts, ka *Parex* banka

⁽¹⁷⁾ Valsts finansējuma izmaksas EUR noguldījumiem tiek noteiktas kā summa, ko veido īstermiņa peldošā pamatlīkme, kas atbilst attiecīgā termiņa *EURIBOR/EUR mid-SWAP* likmei, un fiksēta starpība, ko aprēķina kā vidējo svēto kredītriska starpību pret salīdzināmo *EURIBOR/mid-SWAP* likmi Valsts kases aizņēmumiem iepriekšējā kalendārajā pusgadā, kas atspoguļo centrālās valdības faktiskās finansējuma izmaksas; un LVL noguldījumiem tās tiek noteiktas kā visnesenāk emitēto valsts iekšējā aizņēmuma parādzīmju vai obligāciju ienesīgums. Jebkurā gadījumā fiksētā starpība nevar būt mazāka par nesenākā bankas publiskā aizņēmuma starpību: to, kas piemērota bankas parāda vērtspapīru emisijai un/vai sindicētiem aizņēmumiem naudas un kapitāla tirgos (šobrīd 3,5 %, pamatojoties uz sākotnējo starpību salīdzinājumā ar vidējo mijmaiņas darījumu likmi bankas emitētajām parādzīmēm EUR, kuru termiņš ir 2 gadi).

⁽¹⁸⁾ Skatīt 15. apsvērumu otrajā glābšanas lēmumā.

līdz 2013. gada 31. decembrim maksā [...] % gadā kā procentus par valsts noguldījumiem, kas kapitalizēti pēc sadalīšanas. No 2014. gada un turpmāk kapitalizētie valsts noguldījumi tiek iekļauti peļņas/zaudējumu aprēķinā ar [...] % likmi.

- (64) Attiecīgās 1. līmeņa kapitāla summas, ko valsts nodrošina *Parex* bankai saskaņā ar dažādiem scenārijiem, ir parādītas 8. un 9. tabulā.

8. tabula

Paredzētā valsts noguldījumu kapitalizācija *Parex* bankā

(LVL miljoni)

	31.7.10.	31.12.10.	31.12.11.	31.12.12.	31.12.13.	31.12.14.	31.12.15.	31.12.16.	31.12.17.
Pamatscenārijs	—	—	[10–30]	[30–60]	[0–20]	—	—	—	—
Pozitīva iznākuma scenārijs	—	—	[10–30]	[30–60]	[0–20]	—	—	—	—
Negatīva iznākuma scenārijs	—	—	[10–30]	[30–60]	[0–20]	—	—	—	—

9. tabula

Atliktie/kapitalizētie Valsts kases procenti *Parex* bankā

(LVL miljoni)

	31.7.10.	31.12.10.	31.12.11.	31.12.12.	31.12.13.	31.12.14.	31.12.15.	31.12.16.	31.12.17.
Pamatscenārijs	—	[0–10]	[20–40]	[20–40]	[20–40]	—	—	—	—
Pozitīva iznākuma scenārijs	—	[0–10]	[20–40]	[20–40]	[20–40]	—	—	—	—
Negatīva iznākuma scenārijs	—	[0–10]	[20–40]	[20–40]	[20–40]	—	—	—	—

- (65) Latvija ir apņēmusies, ka maksimālā kopējā kapitāla summa, ko piešķir *Parex* bankai, nedrīkst pārsniegt LVL 218,7 miljonus un ka pēc [...] beigām tā nenodrošinās *Parex* bankai tiešu vai netiešu papildu kapitālu jebkādā formā.
- (66) Valsts noguldījumu pamatsummas un procentu plānotā atmaksa, kas jāveic *Parex* bankai, parādīta 10. tabulā.

10. tabula

Valsts noguldījumu pamatsummas un procentu plānotā atmaksa, kas jāveic *Parex* bankai

(LVL miljoni)

	Pamatscenārijs	Negatīva iznākuma scenārijs
Valsts noguldījuma pamatsummas atmaksa	[..]	[..]
Valsts noguldījuma procentu atmaksa	[..]	[..]
Kopā	[..]	[..]

2. līmeņa kapitāls

- (67) Glābšanas atbalsts subordinēta aizdevuma veidā (2. līmeņa kapitāls) tiks nodots Citadeles bankai. Atlīdzība tika noteikta otrajā un trešajā glābšanas lēmumā⁽¹⁹⁾, pamatojoties uz Eiropas Centrālās bankas 2008. gada 20. novembra ieteikumu par cenu noteikšanu rekapitalizācijas instrumentiem. No 2009. gada decembra subordinēta aizdevuma fiksētā procentu likme bija [...] %, bet pēc 2010. gada februāra tā tika palielināta uz [...] %.

⁽¹⁹⁾ Skatīt 38. apsvērumu otrajā glābšanas lēmumā un 13. apsvērumu trešajā glābšanas lēmumā.

- (68) Valsts nenodrošināja un nenodrošinās *Parex* bankai 2. līmeņa kapitālu sadalīšanas brīdī vai pēc sadalīšanas.

Aktīvu glābšanas pasākums

- (69) Kā aprakstīts 27.–32. apsvērumā, *Parex* banka nodos konkrētus aktīvus Citadeles bankai, kura turpinās dažas *Parex* bankas darbības, bet blakusdarbības un ienākumus nenesoši aktīvi paliks *Parex* bankā. Attiecībā uz to aktīvu vērtību, kas paliek *Parex* bankā, veicot novērtējumu uz konservatīviem pamatiem balstītā negatīva iznākuma scenārija gadījumā, iegūst zaudējumus valstij LVL [200–400] miljonu apmērā un zaudējumus LVL [50–300] miljonu apmērā pamatscenārija gadījumā. Zaudējumi atbilstu apmēram [20–50] % no aktīvu uzskaites vērtības (LVL 814 miljoni) negatīva iznākuma scenārija gadījumā un aptuveni [...] pamatscenārija gadījumā. Ja tiktu ņemti vērā uzkrājumu veidošanas rādītāji, aktīvu nominālvērtības diskonts būtu vēl lielāks.
- (70) Attiecīgās aplēses par nenokārtotajām saistībām un zaudēto valsts kapitālu pēc aktīvu likvidācijas *Parex* bankā parādītas 11. tabulā.

11. tabula

Nenokārtotās saistības un zaudētais valsts kapitāls pēc aktīvu likvidācijas *Parex* bankā

(LVL miljoni)

Pamatscenārijs	
Valsts noguldījumu nenokārtotās saistības	[0–100]
Rekapitalizācija, ko veic valsts	[..]
Kopā	[50–300]
Negatīva iznākuma scenārijs	
Valsts noguldījumu nenokārtotās saistības	[100–200]
Rekapitalizācija, ko veic valsts	[..]
Kopā	[200–400]

2.5. LATVIJAS SAISTĪBAS

- (71) Lai pārstrukturēšanas atbalstu Citadeles bankai un *Parex* bankai Komisija varētu atzīt par saderīgu ar iekšējo tirgu, 2010. gada 3. septembrī Latvija iesniedza “Saistību apstiprinājumu Eiropas Komisijai”. Dokumentā, kuru parakstījusi Latvija, Citadeles banka un *Parex* banka, ir uzskaitītas saistības, kuru mērķis ir pilnībā izpildīt pārstrukturēšanas plānu un ierobežot konkurences kropļojumus, kas rodas pārstrukturēšanas atbalsta rezultātā (turpmāk tekstā “saistības”). Galvenās saistības ir aprakstītas turpmāk.

2.5.1. SAISTĪBAS ATTIECĪBĀ UZ CITADELES BANKU

- (72) Saistības atbrīvoties no NVS aizdevumiem. Citadeles banka atsavina NVS aizdevumus vai uztic to atsavināšanu līdz [...], nododot tos pircējam ar Komisijas apstiprinātiem pārdošanas noteikumiem. Lai veiktu atsavināšanu, Citadeles bankai jāatrod pircējs un jānoslēdz galīgs un saistošs pirkšanas un pārdošanas līgums par NVS aizdevumu pārdošanu ne vēlāk kā līdz [...]. Ja Citadeles banka nav noslēgusi šādu līgumu līdz norādītajam datumam, tā piešķir atsavināšanas pilnvarniekam ekskluzīvu mandātu pārdot NVS aizdevumus līdz [...].

- (73) Apņemšanās atsavināt ieguldījumu pārvaldības darījumus. Ieguldījumu pārvaldības darījumus atsavina līdz [...] saskaņā ar darbības turpināšanas pieņemumu attiecībā uz pircēju un atbilstīgi Komisijas apstiprinātiem pārdošanas noteikumiem. Šajā sakarā ne vēlāk kā līdz [...]:

a) Latvijai jāatrod pircējs un jānoslēdz galīgs un saistošs pirkšanas un pārdošanas līgums par 100 % dalības Citadeles bankā, ieskaitot ieguldījumu pārvaldības darījumus, pārdošanu, vai

b) Citadeles bankai jāatrod pircējs un jānoslēdz galīgs un saistošs pirkšanas un pārdošanas līgums ieguldījumu pārvaldības darījumu pārdošanai atsevišķi no pārējās Citadeles bankas.

Ja ieguldījumu pārvaldības darījumus nepārdod kopā ar Citadeles banku vai atsevišķi līdz [...], Citadeles bankai jāpiešķir atsavināšanas pilnvarniekam ekskluzīvs mandāts pārdot ieguldījumu pārvaldības darījumus atsevišķi no pārējās Citadeles bankas līdz [...].

- (74) Dzīvotspējas, tirgspējas un konkurētspējas saglabāšana. Līdz ieguldījumu pārvaldības darījumu pārdošanas brīdim Citadeles banka saglabā ieguldījumu pārvaldības darījumu dzīvotspēju, tirgspēju un konkurētspēju atbilstoši labai komercdarbības praksei un cik vien iespējams samazina jebkurus to konkurētspējas potenciāla zaudējumu riskus.
- (75) Darbību nodalīšanas saistības. Līdz ieguldījumu pārvaldības darījumu pārdošanas brīdim Citadeles banka nodala ieguldījumu pārvaldības darījumus atsevišķi no darījumiem, kurus tā patur, un nodrošina, ka galvenie ieguldījumu pārvaldības darījumu darbinieki netiek iesaistīti nevienā citā komercdarbības jomā, kuru banka saglabā, un otrādi. Citadeles banka ieceļ vadītāju, kurš atbild par darbību nodalīšanu un pārraudzības pilnvarnieka uzraudzībā ir atbildīgs par ieguldījumu pārvaldības darbību pārraudzību. Par darbību nodalīšanu atbildīgais vadītājs vada ieguldījumu pārvaldības darbības neatkarīgi un šo darbību labākajās interesēs, ar mērķi nodrošināt to ekonomisko dzīvotspēju, tirgspēju un konkurētspēju un neatkarību no Citadeles bankā atstājamās komercdarbības.
- (76) Apmēšanās pārdot Citadeles banku. Latvija pārdod vai uztic Citadeles bankas pārdošanu līdz 2015. gada 31. decembrim atbilstoši Komisijas apstiprinātiem pārdo-

šanas noteikumiem. Lai veiktu pārdošanu, Latvijai jāatrod pircējs un jānoslēdz galīgs un saistošs pirkšanas un pārdošanas līgums par Citadeles bankas pārdošanu ne vēlāk kā līdz 2014. gada 31. decembrim. Lai īstenotu šo apņemšanos, Latvijai jāpārdod visas akcijas, kas tai tieši vai netieši (tostarp caur valsts uzņēmumiem) pieder Citadeles bankā. Ja Latvija nenoslēdz šādu līgumu līdz 2014. gada 31. decembrim, Latvija piešķir atsavināšanas pilnvarniekam ekskluzīvu mandātu pārdot Citadeles banku līdz 2015. gada 31. decembrim.

- (77) Maksimālie ierobežojumi jauniem aizdevumiem un noguldījumiem Baltijas valstīs. Latvijā, Lietuvā un Igaunijā Citadeles bankai un tās meitasuzņēmumiem nosaka maksimālo līmeni:

a) to bruto jaunajiem aizdevumiem to apjoma un tirgus daļu izteiksmē attiecībā uz Citadeles bankas un AB "Citadele" bankas ⁽²⁰⁾ kopējo aizdevumu portfeli; un

b) to noguldījumu atlikumiem apjoma un tirgus daļas izteiksmē

līdz maksimāli pieļaujamiem apjomiem, kas norādīti 12.–17. tabulā.

Latvijas tirgus

12. tabula

Maksimālais līmenis aizdevumiem Latvijā

	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Bruto jaunie pamataizdevumi (miljoni LVL)	[28–40]	[115–165]	[120–175]	[130–190]	[145–210]	[160–230]
Pamataizdevumu tirgus daļa (izņemot NVS aizdevumus), ko izsaka kā aizdevumu portfeļa īpatsvaru kopējos aizdevumos Latvijā (%)	[< 5] %	[< 6] %	[< 6] %	[< 6] %	[< 7] %	[< 7] %
Bruto jaunie privātā kapitāla pārvaldības (PCM) ⁽¹⁾ aizdevumi (miljoni LVL)	[0–4]	[9–13]	[9,5–14]	[10–15]	[11–17]	[12,5–18]

(1) Skatīt 14. zemsvītras piezīmi.

13. tabula

Noguldījumu maksimālais atlikumu līmenis Latvijā

	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Pamatnoguldījumu atlikumi (izņemot PCM noguldījumus) (miljoni LVL)	[550–790]	[600–860]	[660–950]	[720–1045]	[795–1150]	[875–1260]
Pamatnoguldījumu tirgus daļa (%)	[< 7] %	[< 8] %	[< 8] %	[< 8] %	[< 8] %	[< 8] %

⁽²⁰⁾ Citadeles bankas Lietuvas filiāle.

	2010	2011	2012	2013	2014	2015
PCM noguldījumu atlikumi (miljoni LVL)	[340–490]	[405–585]	[375–540]	[410–590]	[440–630]	[475–685]
PCM noguldījumu tirgus daļa (%)	[< 5] %	[< 5] %	[< 5] %	[< 5] %	[< 5] %	[< 5] %

Lietuvas tirgus

14. tabula

Maksimālais līmenis aizdevumiem Lietuvā

	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Bruto jaunie aizdevumi (miljoni LVL)	[19–27]	[36,5–53]	[40–58]	[44–63]	[48–70]	[53–76]
Tirgus daļa, ko izsaka kā aizdevumu portfeļa īpatsvaru kopējos aizdevumos Lietuvā (%)	[< 2,5] %	[< 2,5] %	[< 2,5] %	[< 3] %	[< 3] %	[< 3] %

15. tabula

Kopējo noguldījumu atlikumu maksimālais līmenis Lietuvā

	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Kopējie noguldījumu atlikumi (miljoni LVL)	[115–170]	[130–185]	[140–205]	[155–225]	[170–245]	[190–270]
Tirgus daļa (%)	[< 3] %	[< 3] %	[< 3] %	[< 4] %	[< 4] %	[< 4] %

Igaunijas tirgus

16. tabula

Aizdevumu maksimālais līmenis Igaunijā

	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Bruto jaunie aizdevumi (miljoni LVL)	[3,2–4,6]	[7–10]	[7,6–11]	[8–12]	[9–13]	[10–14]
Tirgus daļa, ko izsaka kā aizdevumu portfeļa īpatsvaru kopējos aizdevumos Igaunijā (%)	[< 1,5] %	[< 1,5] %	[< 1,5] %	[< 1,5] %	[< 1,5] %	[< 1,5] %

17. tabula

Kopējo noguldījumu atlikumu maksimālais līmenis Igaunijā

	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Kopējais noguldījumu atlikums (miljoni LVL)	[85–125]	[95–135]	[105–150]	[115–165]	[125–180]	[135–195]
Tirgus daļa (%)	[< 1] %	[< 1,5] %	[< 2,5] %	[< 2,5] %	[< 2,5] %	[< 2,5] %

- (78) Maksimālais līmenis noguldījumiem Vācijas un Zviedrijas filiālēs. Citadeles banka nosaka maksimālo līmeni tās noguldījumu atlikumiem Vācijas un Zviedrijas filiālēs apjoma un attiecīgo tirgus daļu izteiksmē līdz maksimāli pieļautajiem apjomiem, kas parādīti 18. un 19. tabulā.

18. tabula

Kopējo noguldījumu atlikumu maksimālais līmenis Vācijas filiālē

	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Kopējie noguldījumu atlikumi (miljoni LVL)	[47–69]	[50–75]	[60–85]	[65–90]	[70–100]	[80–110]
Tirgus daļa (%)	[< 0,5] %	[< 0,5] %	[< 0,5] %	[< 0,5] %	[< 0,5] %	[< 0,5] %

19. tabula

Kopējo noguldījumu atlikumu maksimālais līmenis Zviedrijas filiālē

	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Kopējie noguldījumu atlikumi (miljoni LVL)	[35–50]	[40–55]	[40–60]	[45–70]	[50–75]	[55–80]
Tirgus daļa (%)	[< 0,5] %	[< 0,5] %	[< 0,5] %	[< 0,5] %	[< 0,5] %	[< 0,5] %

- (79) Filiāļu skaita nepalielināšana. Citadeles banka nepalielina tās filiāļu kopskaitu. Tomēr tas neliedz Citadeles bankai reorganizēt dažas no tās filiālēm.
- (80) Saistības, kas uzskaitītas 77.–79. apsvērumā, piemēro, līdz izpildīti divi šādi nosacījumi – pilnībā atmaksāts valsts atbalsts, ko Latvija piešķir Citadeles bankai likviditātes pasākumu veidā, un ir pilnīgi pabeigta Citadeles bankas pārdošana, un vismaz līdz [...]. Ja ieguldījumu pārvaldības darbības tiek pārdotas atsevišķi no pārējās Citadeles bankas, ierobežojumus attiecībā uz PCM (kas ir daļa no ieguldījumu pārvaldības darbības) aizdevumiem un noguldījumiem, kas minēti 77. apsvērumā, nepiemēro pēc ieguldījumu pārvaldības darbības atsevišķās pārdošanas pabeigšanas.
- (81) Atlīdzība attiecībā uz aktīvu glābšanas pasākumu. Par aktīvu glābšanu Citadeles banka atlīdzina Latvijai summu, kas atbilst aplēstajiem Latvijas zaudējumiem saskaņā ar negatīva iznākuma scenāriju un ko veido Latvijas nodrošinātie likviditātes pasākumi, kas tiks potenciāli zaudēti aktīvu realizācijas perioda beigās (LVL [100–200] miljoni), un kopējais plānotais kapitāls, ko *Parex* bankai nodrošinās nodošanas dienā ([...] milj. LVL). Atlīdzība izpaužas kā izmaksas peļņas un zaudējuma aprēķinā, t. i., pirms gada tīrā ienākuma noteikšanas. Šī atlīdzība jāmaksā katru gadu, kurā Citadeles bankas kapitāla pietiekamības rādītājs individuāli nav zemāks par 12 % un kapitāla pietiekamības rādītājs grupas līmenī nav zemāks par 8 %, ja vien attiecīgās summas dēļ Citadeles banka attiecīgajā gadā necieš zaudējumus. Šīs saistības ir spēkā līdz Citadeles bankas pārdošanas pabeigšanas dienai.
- (82) Iegādes aizliegums. Citadeles banka neveic ne finanšu, ne nefinanšu institūciju iegādi, līdz ir pilnībā atmaksāts pārstrukturēšanas atbalsts, ko Latvija nodrošināja Citadeles bankai likviditātes pasākumu veidā, un ir pabeigta Citadeles bankas pārdošana.
- (83) Nekādu jaunu NVS aizdevumu. Līdz NVS aizdevumu pārdošanas beigām Citadeles banka nepiešķir jaunus aizdevumus klientiem no NVS valstīm un klientiem, kuru galīgie labuma guvēji ir no NVS valstīm. Citadeles banka un tās meitasuzņēmumi drīkst līdzekļus izmaksāt tikai tad, ja oficiāls aizdevuma līgums ir parakstīts pirms nodošanas datuma. Citadeles banka pārtrauc piešķirt avansus esošiem aizdevumiem, izņemot situācijās, kad tas ir nepieciešams, lai saglabātu vai palielinātu iespēju, ka Citadeles bankai vai tās meitasuzņēmumiem atmaksā vēl neatmaksātus aizdevumus. Turklāt šādi avansa maksājumi nedrīkst pārsniegt 2 % no iepriekšējā gada aizdevumu portfeļa.

2.5.2. SAISTĪBAS ATTIECĪBĀ UZ PAREX BANKU

- (84) Nekādu jaunu darbību. *Parex* banka un tās meitasuzņēmumi neiesaistās nekādās jaunās darbībās, kas nav nepieciešamas tās primārā uzdevuma – aktīvu pārvaldības un to turpmākas pārdošanas – īstenošanai.

(85) *Parex* banka un tās meitasuzņēmumi pārtrauc:

a) piešķirt jaunus aizdevumus, tostarp līzinga aizdevumus, korporatīviem vai privātiem klientiem; *Parex* bankai un tās meitasuzņēmumiem atļauts izmaksāt līdzekļus tikai tad, ja oficiāls aizdevuma līgums ir parakstīts pirms nodošanas dienas vai ja nav runa par jauniem naudas līdzekļiem un aizdevums tiek veikts, lai pārstrukturētu aizņēmumu, kas saistīts ar aktīviem pārstrukturēšanai. *Parex* banka var izsniegt jaunus aizdevumus tās meitasuzņēmumiem, lai pārvaldītu atgūtos nodrošinājumus;

b) piešķirt avansus esošiem aizdevumiem, izņemot situācijās, kad tas ir nepieciešams, lai saglabātu vai palielinātu iespēju, ka *Parex* bankai vai tās meitasuzņēmumiem atmaksā vēl neatmaksātus aizdevumus, un lai finansētu remontdarbus un uzlabojumus, kas ir būtiski nodrošināta īpašuma strukturālajai integritātei. Turklāt šādi avansa maksājumi nedrīkst pārsniegt 5 % no iepriekšējā gada aizdevumu portfeļa;

c) pieņemt jaunus noguldījumus no iedzīvotājiem.

(86) *Parex* banka un tās meitasuzņēmumi pakāpeniski izbeidz vai pārdod visas līzinga operācijas līdz [..].

(87) Maksimālā kopējā kapitāla summa, ko Latvija jebkādā veidā tieši vai netieši piešķir *Parex* bankai, nepārsniedz LVL 218,7 miljonus. Pēc [..] Latvija *Parex* bankai ne tieši, ne netieši nepiešķir nekāda veida kapitālu.

2.5.3. CITAS SAISTĪBAS

(88) Aizliegums uz dividendēm un kuponiem. Citadeles banka, *Parex* banka un to meitasuzņēmumi neizmaksā ieguldītājiem dividendes vai kuponus par esošiem kapitāla instrumentiem (tostarp priekšrocību akcijām, B kategorijas akcijām un augstāka un zemāka 2. līmeņa instrumentiem) un neizmanto nekādas pirkšanas tiesības saistībā ar minētajām dividendēm vai kuponiem, ja vien nepastāv likumisks pienākums to darīt. Šīs saistības tomēr nepiemēro kapitālam, kas tieši vai netieši pieder Latvijai, un kapitālam, kas Citadeles bankai un *Parex* bankai pieder to meitasuzņēmumos.

(89) Neatsaukšanās uz valsts atbalstu reklāmā. Citadeles banka un *Parex* banka reklamēšanas nolūkiem neizmanto valsts atbalsta piešķiršanas faktu, piederību valstij vai jebkuru citu konkurences priekšrocību, kas jebkādā veidā rodas no šā atbalsta vai tā, ka banka pieder valstij.

(90) 88.–89. apsvērumā uzskaitītās saistības piemēro Citadeles bankai, līdz ir izpildīti divi šādi nosacījumi – pilnībā atmaksāts valsts atbalsts, ko Latvija piešķir Citadeles bankai likviditātes pasākumu veidā, un ir pilnīgi pabeigta Citadeles bankas pārdošana.

(91) Citadeles bankas un *Parex* bankas nodalīšana. Citadeles bankas un *Parex* bankas darbība pilnībā jānodala ne vēlāk kā 2011. gada 1. augustā, izņemot dažas IT darbības un NVS aizdevumu pārvaldību un administrēšanu. Atlīdzība par pēdējo minēto pakalpojumu veicama saskaņā ar tirgū noteiktu cenu.

(92) Pilnvarnieki. Saistību F iedaļā uzskaitīto funkciju veikšanai iecel pārraudzības pilnvarnieku.

(93) Ja attiecīgi Latvija vai Citadeles banka nav noslēgusi saistošu pirkšanas un pārdošanas līgumu vienu mēnesi pirms 72., 73. un 76. apsvērumā norādītā perioda beigām, saistību F iedaļā uzskaitīto funkciju veikšanai iecel atsavināšanas pilnvarnieku.

(94) Pilnvarniekiem ir jābūt neatkarīgiem no Citadeles bankas, *Parex* bankas un Latvijas, tiem ir jābūt nepieciešamajai kvalifikācija veikt uzticētos pienākumus, un tie nedrīkst būt interešu konflikta situācijā un nedrīkst būt tai iespējami pakļauti.

(95) Komisijai ir tiesības apstiprināt vai noraidīt ieteiktos pilnvarniekus un apstiprināt ieteikto mandātu ar izmaiņām, kuras tā uzskata par nepieciešamām pilnvarniekiem saistību pildīšanai.

(96) Pilnvarnieks(-i) apņemas veikt uzticētos uzdevumus tā, lai nodrošinātu saistību izpildi. Komisija pēc savas iniciatīvas vai pēc pilnvarnieka, Latvijas, Citadeles bankas vai *Parex* bankas lūguma var izdot rīkojumu vai instrukcijas pilnvarniekam, lai nodrošinātu atbilstību šā lēmuma nosacījumiem un saistībām un valsts uzņemtajām saistībām.

3. OFICIĀLĀS IZMEKLĒŠANAS PROCEDŪRAS UZSĀKŠANAS PAMATOJUMS

(97) Šajā lietā Komisija uzsāka oficiālu izmeklēšanas procedūru attiecībā uz sākotnējo pārstrukturēšanas plānu, kas tika iesniegts 2009. gada 11. maijā, jo tai *inter alia* radās šaubas par to, ka sākotnējais pārstrukturēšanas plāns ir piemērots, lai nodrošinātu bankas ilgtermiņa dzīvotspējas atjaunošanu bez turpmāka valsts atbalsta.

(98) Konkrētāk, nebija skaidrs, kā un kad *Parex* banka var atjaunot atbilstību attiecīgajām normatīvajām prasībām. Sākotnējā plānā arī nebija pienācīgi ņemti vērā riska faktori (tostarp aizņēmēji, kas nav ESAO valstu aizņēmēji), kas bija noteikti padziļinātās pārbaudes ziņojumā, kurš tika iesniegts kopā ar pārstrukturēšanas plānu. Turklāt šķita, ka sākotnējais plāns balstās uz visai optimistiskiem pieņēmumiem attiecībā uz nākotnes darbības

nosacījumiem. Komisijai bija šaubas par to, kā banka būtu bijusi spējīga tikt galā ar situāciju pēc noguldījumu izņemšanas ierobežojuma atcelšanas. Neraugoties uz likviditātes problēmām, sākotnējais plāns šķita esam veidots, izmantojot komercdarbības paplašināšanas stratēģiju visos aizdevumu segmentos, un neparedzēja apturēšanu vai ievērojamu samazināšanu tādām riskantākām darbībām kā aizdevumi finansiāli nodrošinātām privātpersonām NVS valstīs. Attiecībā uz toreiz plānoto noguldījumu apjomu palielināšanu un noguldījumu piesaistes darbībām pastāvēja šaubas par to, vai plāns ir reāls un rentabls. Turklāt Latvijas iestādes tajā brīdī nebija iesniegušas stresa testa rezultātus. Tādēļ lēmumā par procedūras uzsākšanu Komisija aicināja Latvijas iestādes pārskatīt vispārējo ieteikto *Parex* bankas komercdarbības stratēģiju.

(99) Plāns paredzēja komercdarbības paplašināšanas stratēģiju, kura šķita balstīta galvenokārt uz agresīvu cenu un mārketinga politiku, lai atgūtu zaudēto tirgus daļu, izmantojot bankas konkurētspējas priekšrocības saņemtā valsts atbalsta dēļ. Tomēr tajā nebija ietverti pienācīgi pasākumi konkurences kropļojumu mazināšanai.

(100) Attiecībā uz izmaksu sloga dalīšanu/pašu ieguldījumu sākotnējā plānā nebija skaidras informācijas par visu nepieciešamā valsts atbalsta apjomu un *Parex* bankas pašu ieguldījumu. Komisijai bija šaubas, vai sākotnējais plāns ir veidots tā, lai atbalstu samazinātu līdz minimumam. Visu scenāriju gadījumā pat pārstrukturēšanas perioda beigās banka palika atkarīga no valsts likviditātes mehānisma vai galvojumiem. Šajā sakarā Komisijai arī vajadzēja izpētīt, kādā mērā *Parex* bankas finansējuma nepieciešamību varētu samazināt, lielāku uzmanību vēršot uz pamatdarbību un vispārēju turpmāku bankas lieluma samazināšanu.

4. IEINTERESĒTO PERSONU PIEZĪMES

(101) Noteiktajā termiņā nekādas ieinteresēto trešo personu piezīmes par lēmumu par procedūras uzsākšanu netika saņemtas.

5. LATVIJAS PIEZĪMES

(102) Atbildot uz lēmumu par procedūras uzsākšanu, Latvijas iestādes iesniedza pārskatītu pārstrukturēšanas plānu, kas datēts ar 2009. gada 4. septembri un kurā tās centās mazināt virkni Komisijas izteikto šaubu, mainot *Parex* bankas pārstrukturēšanas stratēģiju. Plāna saturs aprakstīts 3.2. iedaļā. Tomēr pēc galīgā lēmuma sadalīt *Parex* banku šo plānu aizstāja galīgais pārstrukturēšanas plāns, kas tika iesniegts 2010. gada 7. jūlijā.

6. CITAS PIEZĪMES

(103) Pēc noteiktā termiņa Komisija saņēma vēstules, datētas ar 2010. gada 15. jūniju un 13. jūliju, no bijušajiem *Parex*

bankas vairākuma akcionāriem. Turklāt Komisija saņēma vēstules no Saiemas deputātiem, datētas ar 2010. gada 22. jūniju un 1. jūliju. Galvenais jautājums 2010. gada 15. jūnija un 13. jūlija vēstulēs attiecās uz izvēli starp *good-out* un *bad-out* scenārijiem attiecībā uz bankas pārstrukturēšanu. 22. jūnija un 1. jūlija vēstules koncentrējās uz ietekmi, kādu *Parex* bankai izvēlēta stratēģija un turpmākās likumdošanas iniciatīvas varētu radīt, ņemot vērā Latvijas tiesisko sistēmu.

(104) Komisija norāda, ka, izvērtējot galīgo pārstrukturēšanas plānu, tā attiecīgā gadījumā ir ņēmusi vērā minētajās vēstulēs aplūkotos jautājumus – tiktāl, ciktāl tie ir bijuši būtiski un tās kompetencē.

7. ATBALSTA NOVĒRTĒJUMS

7.1. ATBALSTA ESĪBA

(105) Komisijai jāizvērtē, vai attiecīgie pasākumi ir uzskatāmi par valsts atbalstu. LESD 107. panta 1. punktā paredzēts, ka ar iekšējo tirgu nav saderīgs nekāds atbalsts, ko piešķir dalībvalsts vai ko jebkāda veidā piešķir no valsts līdzekļiem un kas rada vai draud radīt konkurences izkropļojumus, dodot priekšroku konkrētiem uzņēmumiem, ciktāl tāds atbalsts iespaido tirdzniecību starp dalībvalstīm.

(106) Komisija atzīmē, ka attiecībā uz tiem glābšanas pasākumiem, kas galvojuma, likviditātes atbalsta un rekapitalizācijas veidā piešķirti *Parex* bankai un kas tiek saglabāti pēc *Parex* bankas sadalīšanas pārstrukturēšanas laikā, tā jau pirmajā glābšanas lēmumā⁽²¹⁾ konstatēja, ka šie pasākumi ir valsts atbalsts. Komisijai šajā jautājumā nav iemesla mainīt tās iepriekšējo vērtējumu. Turklāt, tā kā šie pasākumi ir par labu ievērojamai daļai komercdarbības, ko iepriekš veica *Parex* banka un ko turpina Citadeles banka, tie ir uzskatāmi par valsts atbalstu Citadeles bankai.

(107) Attiecībā uz atbalsta pasākumiem, kas aprakstīti 63. un 69. apsvērumā, Latvija tos īsteno *Parex* bankas pārstrukturēšanai, kura bija un daļēji paliek iesaistīta pārrobežu un starptautiskās darbībās. Arī Citadeles banka, kura pārņem ekonomiskās darbības no *Parex* bankas, ir un būs aktīva tirgos, kas atvērti starptautiskajai konkurencei. Tādēļ jebkurš labums no valsts līdzekļiem ietekmētu konkurenci banku sektorā un Eiropas Savienības iekšējo tirdzniecību. Turklāt apskatāmie pasākumi ir selektīvi, jo tie ir tikai un vienīgi Citadeles bankas un *Parex* bankas labā un tiek finansēti no valsts līdzekļiem. Pašreizējās finanšu krīzes apstākļos un ņemot vērā *Parex* bankas finanšu grūtības, neviens tirgus ekonomikas ieguldītājs nebūtu veicis šādus pasākumus ar salīdzināmiem nosacījumiem.

⁽²¹⁾ Kas grozīts ar otro glābšanas lēmumu un trešo glābšanas lēmumu.

- (108) Bez tam attiecībā uz kapitalizācijas pasākumiem tiek uzskatīts, ka jebkurš tirgus ekonomikas ieguldītājs cer uz atdevi, kas ir samērā ar attiecīgā ieguldījuma šķietamo risku. Tas jo īpaši attiecas uz Citadeles banku, kurai nav kredītvērtējuma un kura ir radusies grūtībās nonākušas bankas pārstrukturēšanas procesā.
- (109) Uzskatāms, ka aktīvu nodošana no *Parex* bankas Citadeles bankai, kas tiek īstenota saskaņā ar *good-out* scenāriju (skatīt 69. apsvērumu), ir aktīvu glābšanas pasākums, jo jaunizveidotā banka (Citadeles banka) tiek atbrīvota no sloga, ko radītu iespējamie zaudējumi no blakusdarbībām un ienākumus nenesošiem aktīviem, kas tiek atstāti *Parex* bankā. Šī glābšana savukārt palīdz Citadeles bankai izvairīties no attiecīgas tās kapitāla samazināšanās. Tādējādi aplūkojamais pasākums rada Citadeles bankai priekšrocību.
- (110) Aktīvu glābšanas pasākums tiek finansēts no valsts līdzekļiem, ņemot vērā, ka saskaņā ar galīgo pārstrukturēšanas plānu Latvija nodrošinās kapitālu *Parex* bankai līdz LVL 218,7 miljonu apmērā līdz [...], kas kopā ar noguldījumu saistībām LVL [100–200] miljonu apmērā potenciāli netiks atmaksāts līdz plānotā [...] perioda beigām (skatīt 11. tabulu iepriekš).
- (111) Ņemot vērā iepriekš minēto, uzskatāms, ka turpmāka rekapitalizācija sadalīšanas brīdī kapitāla ieguldīšanas veidā Citadeles bankā LVL 103 miljonu apmērā, valsts noguldījumu un šo noguldījumu procentu pārvēršana *Parex* bankā, veicot sadalīšanu un pēc tās (skatīt 63. apsvērumu), un aktīvu glābšanas pasākums (skatīt 69. apsvērumu iepriekš) arī ir valsts atbalsts LESD 107. panta 1. punkta izpratnē.
- (114) Lai gan lēmumā par procedūras uzsākšanu bija atsauce uz pamatnostādnēm par valsts atbalstu grūtības nonākušu uzņēmumu glābšanai un pārstrukturēšanai, Komisija paziņojuma par finanšu nozares dzīvotspējas atjaunošanu un tās pārstrukturēšanas pasākumu novērtējumu pašreizējās krīzes apstākļos atbilstīgi valsts atbalsta noteikumiem (turpmāk tekstā – “Pārstrukturēšanas paziņojums”) ⁽²⁴⁾ 49. punktā ir precizējusi, ka atbalsta pasākumi, par kuriem attiecībā uz finanšu iestādēm Komisijai ir paziņots līdz 2010. gada 31. decembrim, tiks vērtēti kā pārstrukturēšanas atbalsts bankām saskaņā ar Pārstrukturēšanas paziņojumu, nevis ar Pamatnostādnēm par valsts atbalstu grūtībās nonākušu uzņēmumu glābšanai un pārstrukturēšanai.
- (115) Attiecībā uz aktīvu glābšanas pasākumu tas ir jāizvērtē, pamatojoties uz Komisijas paziņojumu par samazinātas vērtības aktīviem piemērojamo režīmu Kopienas banku nozarē ⁽²⁵⁾ (turpmāk tekstā – “Samazinātas vērtības aktīvu paziņojums”).
- (116) Saistībā ar pirmo glābšanas lēmumu (un kā vēlāk cita starpā apstiprināts lēmumā par procedūras uzsākšanu) jau tika noteikts, ka *Parex* banka ir grūtībās nonākusi iestāde un līdz ar to ir nepieciešama padziļināta bankas pārstrukturēšana.

7.2. ATBALSTA SADERĪBA

7.2.1. SADERĪGUMA NOVĒRTĒJUMA JURIDISKAIS PAMATS

- (112) LESD 107. panta 3. punkta b) apakšpunkts dod Komisijai iespēju atzīt, ka atbalsts ir saderīgs ar iekšējo tirgu, ja tā mērķis ir “novērst nopietnus traucējumus kādas dalībvalsts tautsaimniecībā”. Kā jau norādīts lēmumā par procedūras uzsākšanu, Komisija uzskata, ka *Parex* bankas sistēmiskā svarīguma dēļ šajā gadījumā var piemērot LESD 107. panta 3. punkta b) apakšpunktu un ka paziņotie atbalsta pasākumi ir jāvērtē uz šā pamata.
- (113) Pamatojoties uz trīs paziņojumiem ⁽²²⁾, kas pieņemti pašreizējās finanšu krīzes kontekstā un kas bija spēkā

7.2.2. PASĀKUMU ATBILSTĪBA SAMAZINĀTAS VĒRTĪBAS AKTĪVU PAZIŅOJUMAM

- (117) Kā iepriekš norādīts 109., 108. un 111. apsvērumā, darījumu attiecībā uz *Parex* bankas aktīvu nodošanu Citadeles bankai var uzskatīt par aktīvu glābšanas pasākumu. Valsts uzņemsies ievērojamu zaudējumu daļu no blakusdarbībām un ienākumus nenesošajiem aktīviem.
- (118) Samazinātas vērtības aktīvu paziņojumā ir noteikti īpaši nosacījumi, kas attiecas uz aktīvu glābšanas pasākumiem. Saskaņā ar šā paziņojuma 5.2. iedaļu aktīvu glābšanas pasākumam jānodrošina *ex ante* caurspīdīgums un piemērots izmaksu sloga sadalījums, kam seko atbilstīgo aktīvu pareizs novērtējums un pareiza valsts atbildība, lai aktīvu glābšanas pasākums nodrošinātu akcionāru atbildību un neradītu pārmērīgu konkurences kropļojumu.

⁽²²⁾ Skatīt Komisijas paziņojumu “Valsts atbalsta noteikumu piemērošana pasākumiem, kas veikti attiecībā uz finanšu iestādēm saistībā ar pašreizējo globālo finanšu krīzi”, OV C 270, 25.10.2008., 8. lpp.; Komisijas paziņojumu “Finanšu iestāžu rekapitalizācija pašreizējās finanšu krīzes apstākļos – atbalsta ierobežošana līdz nepieciešamajam minimumam un aizsardzības līdzekļi pret pārmērīgiem konkurences traucējumiem”, OV C 10, 15.1.2009., 2. lpp.; un Komisijas paziņojumu par samazinātas vērtības aktīviem piemērojamo režīmu Kopienas banku nozarē, OV C 72, 26.3.2009., 1. lpp.

⁽²³⁾ OV C 244, 1.10.2004., 2. lpp.

⁽²⁴⁾ OV C 195, 19.8.2009., 9. lpp.

⁽²⁵⁾ OV C 72, 26.3.2009., 1. lpp.

- (119) Kopumā tiktāl, ciktāl šis gadījums atšķiras no līdzīgiem darījumiem⁽²⁶⁾, tas notiek pozitīvā veidā, jo Latvija nesegs visus samazinātās vērtības portfeļa zaudējumus. Tā vietā segums ir paredzēts tikai līdz noteiktai maksimālajai summai un tādā mērā, lai *Parex* bankas kapitāla prasības būtu izpildītas līdz [...]. Aktīvu sadalīšanas scenārijos, kur ir izvēlēta *good-out* metode, kā pašreizējā gadījumā, zaudējumu slogu no blakusdarbībām un ienākumus nenesošajiem aktīviem daļēji uzņemas arī bijušie vairākuma akcionāri un iepriekšējās bankas mazākuma akcionāri. Šī metode no valsts atbalsta viedokļa tiek uzskatīta par pozitīvu, jo tā zināmā mērā ierobežo nepieciešamību veikt pilnīgu vērtības samazināšanās apjoma novērtēšanu.
- (120) Saskaņā ar Samazinātās vērtības aktīvu paziņojumu ir jānovērtē nodošanas cenas un atlīdzības piemērotība. Šajā gadījumā ir skaidrs, ka *Parex* bankā paliekošo aktīvu uzskaites vērtība ir augstāka nekā to tirgus vērtība, un tādējādi ir konstatējams valsts atbalsts Citadeles bankas labā, kā jau noteikts 109.–111. apsvērumā.
- (121) Saskaņā ar Samazinātās vērtības aktīvu paziņojuma 23. un 41. punktu aktīvu nodošanas vērtībai aktīvu iegādes pasākumos jābalstās uz to ilgtermiņa ekonomisko vērtību. Tādēļ *good-out* scenārija gadījumā labajai bankai principā ir jāsedz starpība starp aktīvu nodošanas vērtību un reālo ekonomisko vērtību. Ja tas nav iespējams, lai izvairītos no tehniskas maksātnespējas, šī starpība būtu jāatgūst, piemēram, izmantojot zaudējumu apvērsi.
- (122) Šajā gadījumā un kā jau noteikts 69. apsvērumā, konservatīva pieeja, kas balstīta uz “negatīva iznākuma” scenāriju, radītu valstij zaudējumus LVL [no 100 līdz 400] miljonu apmērā, bet pamatscenārija gadījumā zaudējumi valstij būtu LVL [...] miljonu apmērā. Ņemot vērā, ka aizdevumi ir nodrošināti, aktīvu ilgtermiņa ekonomiskās vērtības novērtējumi finanšu aplēsēs nešķiet pārāk optimistiski. Ja Citadeles banka būtu spējīga pilnībā segt šos zaudējumus, pasākums būtu līdzvērtīgs aktīvu nodošanai par faktisko ekonomisko vērtību.
- (123) Turklāt saskaņā ar Samazinātās vērtības aktīvu paziņojuma 5.2. iedaļu Komisija uzskata, ka Citadeles bankai jāmaksā atbilstoša atlīdzība par kapitāla glābšanu, ko nodrošināja samazinātās vērtības aktīvu pasākumi.
- (124) Atlīdzības (tostarp, vajadzības gadījumā arī zaudējumu apvērse) pieprasīšanas mērķis ir divējāds: nodrošināt sloga dalījumu un nodrošināt vienlīdzīgas iespējas (t.i., samazināt konkurences kropļojumus).
- (125) Ņemot vērā aplēsto aktīvu glābšanas pasākuma ietekmi un aplēstos tīros ienākumus (skatīt 3. un 4. tabulu iepriekš), Komisija uzskata, ka Citadeles banka nespēs maksāt nepieciešamo atlīdzību (tostarp pilnu zaudējumu apvērsi) par aktīvu glābšanu, vienlaikus atjaunojot dzīvotspēju. Tomēr plānotajam tīrajam ienākumam vajadzētu dot tai iespēju samaksāt vismaz daļu atlīdzības pēc tam, kad tā būs atjaunojusi rentabilitāti un tās kapitāla bāze būs kļuvusi atbilstīga.
- (126) Tādēļ Komisija atzinīgi vērtē saistības, kuras Latvija uzņēmas un saskaņā ar kurām par aktīvu glābšanu Citadeles banka atlīdzina valstij summu, kas atbilst aplēstajiem zaudējumiem saskaņā ar negatīva iznākuma scenāriju un ko veido valsts noguldījumu, kas tiks zaudēti aktīvu realizācijas beigās (LVL [no 100 līdz 200] miljoni), un valsts rekapitalizācijas pasākumu (LVL [...] miljoni) kopsumma. Atlīdzības maksājums izpaudīsies kā izdevumi peļņas un zaudējumu aprēķinā, t. i., pirms ikgadējā tīrā ienākuma noteikšanas, un tas jāmaksā katru gadu, kurā Citadeles bankas kapitāla pietiekamības rādītājs nav zemāks par 12 %, tādā apmērā, lai attiecīgās summas dēļ Citadeles banka attiecīgajā gadā neciestu zaudējumus. Šīs saistības tiek piemērotas līdz Citadeles bankas pārdošanas datumam (skatīt 81. apsvērumu). Kopumā Komisija uzskata, ka šis mehānisms cik vien iespējams nodrošina Citadeles bankas ieguldījumu izmaksās, kuras izriet no [...].
- (127) Tomēr, tā kā atlīdzība un zaudējumu apvērse var nesasniegt Samazinātās vērtības aktīvu paziņojumā paredzēto līmeni, Samazinātās vērtības aktīvu paziņojuma 41. punktā noteikta prasība veikt tālejošu pārstrukturēšanu. Šāda pārstrukturēšana jo īpaši nozīmē ievērojamu problēmās nonākušu banku lieluma samazināšanu, lai kompensētu faktu, ka Citadeles banka pilnībā neuzņemas zaudējumus un nemaksā pilnībā adekvātu atlīdzību.
- (128) Lai secinātu, vai pārstrukturēšana ir pietiekama, tā jāizvērtē, ņemot vērā atlīdzības un zaudējumu apvērse mērķus, t. i., izmaksu sloga sadalījumu un konkurences kropļošanas mazinājumu. Tas nozīmē, ka jāpārlicinās, vai, izmantojot citus līdzekļus, ir panākts pietiekams izmaksu sloga sadalījums, un, ievērojot Citadeles bankas tirgus pozīciju un lielumu, jānosaka, vai konkurences kropļojumi ir ierobežoti. Šajā novērtējumā jāņem vērā pārējie atbalsta pasākumi, ko izmantojušas *Parex* banka un Citadeles banka, un tas atspoguļots šā lēmuma daļā, kurā analizēta atbalsta pasākumu atbilstība Pārstrukturēšanas paziņojumam (skatīt 144. un turpmākos apsvērumus).
- ⁽²⁶⁾ Skatīt, piemēram, Komisijas 2009. gada 28. oktobra lēmumu par valsts atbalstu Nr. 14/08 (ex NN 1/08), ko Apvienotā Karaliste īstenoja attiecībā uz uzņēmumu *Northern Rock*, OV L 112, 5.5.2010., 38. lpp.

- (129) Parex banka pēc sadalīšanas būs atsevišķa un organizatoriski neatkarīga no Citadeles bankas, tādējādi ievērojot Samazinātas vērtības aktīvu paziņojuma 5.6. iedaļu.
- (130) Līdz ar to Komisija uzskata, ka šis gadījums ir atbilstošs Samazinātas vērtības aktīvu paziņojumam.

7.2.3. SADERĪBA AR PĀRSTRUKTURĒŠANAS PAZIŅOJUMU

Pārstrukturēšanas paziņojuma piemērošana

- (131) Pārstrukturēšanas paziņojumā ir noteikti valsts atbalsta noteikumi, ko piemēro finanšu iestāžu pārstrukturēšanai pašreizējā krīzes situācijā. Lai finanšu iestādes pārstrukturēšana pašreizējās krīzes situācijā būtu saderīga ar LESD 107. panta 3. punkta b) apakšpunktu, tai:

- i) jānodrošina bankas dzīvotspējas atjaunošana ilgtermiņā;
- ii) jāietver pietiekams saņēmēja paša ieguldījums (izmaksu sloga sadalījums);
- iii) jāietver pietiekami pasākumi konkurences kropļojumu ierobežošanai.

Ilgtermiņa dzīvotspējas atjaunošana

- (132) Pārstrukturēšanas paziņojuma 2. iedaļā noteikts, ka dalībvalstij jāiesniedz sistematizēts, visaptverošs un sīki izstrādāts pārstrukturēšanas plāns. Šajā plānā ir uzskatāmi jāparāda, kā banka iespējami īsā laikā bez valsts atbalsta grasās atjaunot ilgtermiņa dzīvotspēju. Pārstrukturēšanas plānā skaidri jānorāda minētās bankas grūtību iemesli un tās trūkumi, kā arī jāizklāsta, kā ierosinātie pārstrukturēšanas pasākumi likvidēs konkrētās bankas problēmas.
- (133) Saskaņā ar prasībām, kas noteiktas Pārstrukturēšanas paziņojuma 11. punktā, galīgais pārstrukturēšanas plāns, ko iesniedza Latvija, ir sistematizēts, visaptverošs un sīki izstrādāts. Tajā sniegta detalizēta informācija par uzņēmējdarbības modeli, pamata pieņēmumiem un no tiem izrietošajām finanšu aplēsēm. Saskaņā ar minētā paziņojuma 10. punktu plānā arī norādīti iemesli grūtībām, ar kurām saskārās Parex banka, konkrēti, vadības neadekvāti izvēlēti komercdarbības stratēģija un daži augsta riska lēmumi (skatīt šā lēmuma 2.1. iedaļu un 38.–42. apsvērumu). Galīgajā plānā norādītās pārstrukturēšanas darbības ir adekvāti vērstas uz bankas darbības trūkumu novēršanu. Tādējādi galīgajā pārstrukturēšanas plānā ir novērstas bažas par sākotnēji paziņoto pārstrukturēšanas plānu, kas tika norādīts lēmumā par procedūras uzsākšanu.

- (134) Konkrētāk, attiecībā uz uzņēmējdarbības modeli, saistībā ar kuru bija vienas no galvenajām bažām lēmumā par procedūras uzsākšanu, Citadeles banka saskaņā ar galīgo pārstrukturēšanas plānu pievērsīsies tradicionālajām banku uzņēmējdarbības aktivitātēm Baltijā. Tādējādi Citadeles banka koncentrēsies uz tās pamatdarbību, aizejot no jomām, kas saasināja tās finanšu grūtības. Jo īpaši pozitīvi tiek vērtēts, ka visas NVS līzinga aktivitātes (tostarp meitasuzņēmumos) un ienākumus nenesošie NVS aizdevumi tiek atstāti Parex bankā. Attiecībā uz standarta NVS aizdevumiem, lai gan tie tika nodoti Citadeles bankai, Latvija ir apņēmusies tos atsavināt, un jebkurā gadījumā nekādi jauni aizdevumi netiks izsniegti (skatīt 72. un 83. apsvērumu). Turklāt ieguldījumu pārvaldības darbību plānots pārdot vai nu atsevišķi no Citadeles bankas līdz [...], vai kopā ar Citadeles banku, ja līdz šim datumam tiek atrasts investors visai bankai (skatīt šā lēmuma 73. apsvērumu).

- (135) Turklāt, kā Komisija norādīja lēmumā par procedūras uzsākšanu, jaunizveidotā Citadeles banka būs daudz mazāka nekā Parex banka pirms krīzes. Tā būs mazāka, jo plānots veikt sadalīšanu un atsavināšanu. Agresīvā izplešanās aizdevumu un noguldījumu tirgos, kas bija paredzēta sākotnējā pārstrukturēšanas plānā, galīgajā pārstrukturēšanas plānā ir konservatīvi pārskatīta, samazinot tās apmērus, un saskaņā ar saistībām, ko uzņēmums ies Latvija, tai noteikts maksimālais līmenis (skatīt šā lēmuma 77. un 78. apsvērumu).

- (136) Citadeles bankas vadības stila (lielākie akcionāri un valdes locekļi jau ir nomainīti) un korporatīvās pārvaldības maiņa, kā arī pastiprināta risku pārvaldība un kontrole bankā tiek vērtētas pozitīvi. Parex banka jau ir samazinājusi administratīvās izmaksas par 39 %. Citadeles bankas paredzamā izmaksu/ienākumu attiecība 2014. gadā samazināsies līdz [no 35 līdz 55] % galvenokārt filiāļu tīkla un personāla izmaksu optimizācijas rezultātā.

- (137) Saskaņā ar Pārstrukturēšanas paziņojuma 12.–15. punktā noteiktajām prasībām galīgajā pārstrukturēšanas plānā jāparāda arī tas, kā banka pēc iespējas ātri var atjaunot tās ilgtermiņa dzīvotspēju bez valsts atbalsta turpināšanas. Tas nozīmē, ka bankai jāspēj gūt atbilstošu pašu kapitāla peļņu, tajā pašā laikā sedzot visas normālas darbības izmaksas un izpildot attiecīgās normatīvās prasības.

- (138) Pirmkārt, pārstrukturēšanas plānā sniegti detalizēti finanšu dati un aplēses laikposmam no 2006. gada līdz 2015. gadam, ietverot informāciju par bankas ienākumiem, izmaksām, vērtības samazinājumiem, peļņu un kapitāla pozīciju. Komisija uzskata, ka sniegtās pamatscenārija aplēses ir pamatotas ar saprātīgiem makroekonomiskiem pieņēmumiem (tie ir mazāk optimistiski nekā 2010. gada Eiropas Ekonomikas pavasara prognozes).

- (139) Plānā paredzēts, ka Citadeles banka sāk gūt peļņu 2011. gadā un pārstrukturēšanas periodā turpina uzlabot ikgadējos rezultātus. Tiek plānots, ka 2014. gadā ROE sasniedz [no 18 līdz 28] % līmeni, kas šķiet esam pietiekams atlidzības līmenis normālos tirgus apstākļos Latvijā. Tas būtu salīdzināms ar vēsturisko 28 % ROE 2006. gadā un 20 % 2007. gadā. Citadeles bankas un grupas kapitāla segums periodā saglabājas ievērojami virs minimālā normatīvo prasību līmeņa. Ņemot vērā stabilo uzņēmējdarbības modeli un Parex bankas darbības rezultātus pagātnē, Komisija uz iesniegtās informācijas pamata attiecībā uz bankas pamatdarbībām uzskata, ka iesniegtās aplēses ir adekvātas.
- (140) Otrkārt, ņemot vērā stresa testu, ko veica centrālā banka (skatīt 45. apsvērumu), Komisija uzskata, ka Citadeles banka spēj izturēt stresa scenāriju bez nepieciešamības saņemt turpmāku atbalstu. Stresa scenārijs rāda, ka banka izpilda normatīvās prasības attiecībā uz kapitālu. Bez tam sensitivitātes analīze, kas tika izmantota stresa testēšanā, parāda, ka ievērojami mainīgā ekonomiskā vide nevarētu apdraudēt bankas dzīvotspēju.
- (141) Treškārt, uz Citadeles banku neattieksies noguldījumu izņemšanas ierobežojumi, un visas citas normatīvās prasības ir plānots izpildīt. Attiecībā uz noguldījumu izņemšanas ierobežojumiem liela daļa galveno noguldītāju ir piekrituši pēc ierobežojumu atcelšanas paturēt noguldījumus bankā uz konkrētu laika periodu. Šie noguldījumi ir faktiski nodoti Citadeles bankai (kā norādīts 2. tabulā). Turklāt Komisija atzinīgi vērtē ierosināto zema riska finansējuma modeli, kas lielākā mērā balstās uz ilgtermiņa finansējumu, tādējādi pievēršoties līdzšinējai starpībai starp saistību un aktīvu termiņiem.
- (142) Visbeidzot, plāns paredz, ka Citadeles banka līdz 2012. gada 31. decembrim atmaksā valsts likviditātes pasākumus pat negatīvā iznākuma scenārija gadījumā. Šī paredzētā atmaksāšana ir atbilde uz bažām, kuras Komisija izteica lēmuma par procedūras uzsākšanu 80. apsvērumā, ka banka pēc pārstrukturēšanas perioda beigām turpinās paļauties uz valsts nodrošinātu likviditāti. Turklāt Komisija atzīmē, ka valsts kapitāls LVL 103 miljonu apmērā, kas ieguldīts Citadeles bankā, sadalīšanas dienā tiks "atgūts" saskaņā ar Latvijas apņemšanos veikt Citadeles bankas pārdošanu līdz 2014. gada 31. decembrim (skatīt 76. apsvērumu).
- (143) Ņemot vērā iepriekš minēto, Komisija uzskata, ka Citadeles bankas jaunais darbības modelis ir ilgtermiņā dzīvotspējīgs un ilgtspējīgs. Tādējādi pārstrukturētā banka atbilstoši attiecīgajām normatīvajām prasībām spēs konkurēt tirgū pašas spēkiem, un tās dzīvotspēju

neapdraudēs pat ievērojami mainīgā vide. Līdz ar to Komisija uzskata, ka Parex bankas pārstrukturēšanas plāns atbilst Pārstrukturēšanas paziņojuma prasībām attiecībā uz ilgtermiņa dzīvotspējas atjaunošanu.

Pašu ieguldījums/izmaksu sloga sadalījums

- (144) Pārstrukturēšanas paziņojuma 3. iedaļa paredz, ka bankām un to akcionāriem vajadzētu dot pēc iespējas lielāku ieguldījumu pārstrukturēšanā, lai līdz minimumam samazinātu atbalstu un novērstu konkurences kropļojumus un neētiskas rīcības risku. Šī prasība nozīmē, ka bankas izmanto pašu līdzekļus pārstrukturēšanas finansēšanai, piemēram, pārdodot aktīvus, bet akcionāriem pēc iespējas jāpārņem bankas zaudējumi. Pārstrukturēšanas atbalsts saskaņā ar Pārstrukturēšanas atbalsta 23. punktu aprobežojas ar izmaksām, kuras ir nepieciešamas dzīvotspējas atjaunošanai.
- (145) Galīgajam pārstrukturēšanas plānam atšķirībā no sākotnējā plāna, kas tika iesniegts 2009. gada 11. maijā, ir skaidrs mērķis, un tas neparedz ekspansīvu stratēģiju, kāda sākotnēji bija paredzēta attiecībā uz Parex banku. Šis mērķtiecīgās pieejas rezultātā nepieciešamais atbalsts ir samazinājies. Šajā kontekstā atzinīgi tiek vērtētas ierosinātās atsavināšanas un Citadeles bankas bilances samazināšana, kā arī Parex bankas [...]. Cita starpā aktīvu pārdošanas ieņēmumi tiks izmantoti pārstrukturēšanas izmaksu daļējai finansēšanai un samazinās nepieciešamo atbalstu. Komisija uzsver, ka Latvijas iestādes ir iesniegušas detalizētu grafiku plānotajai līdzekļu atsavināšanai un ir apņēmušās iecelt pārraudzības pilnvarnieku, kā arī atsavināšanas pilnvarnieku, lai nodrošinātu uzņemto saistību izpildi. Turklāt saistībā ar bankas ģenerētajiem iekšējiem līdzekļiem, kas tiks izmantoti pārstrukturēšanas izmaksu segšanai, Komisija atzīmē, ka banka īsteno tālējošus izmaksu samazināšanas pasākumus.
- (146) Uzskatāms, ka jau īstenotie pasākumi un tie, kurus Latvija apņēmusies īstenot, nodrošina pašu resursu izmantošanu un to, ka privātie Parex bankas kapitāla turētāji dod adekvātu ieguldījumu pārstrukturēšanā.
- (147) Bijušo vairākuma akcionāru slogu ilustratīvi parāda tas, ka Latvija pārņēma visas to Parex bankas akcijas par simbolisku LVL 2 cenu. Viņi ir tikuši izslēgti, un tādējādi uzskatāms, ka viņi ir uzņēmušies Parex bankas maksātspējas sekas. Papildus vairākuma akcionāru nomaīnai valsts un ERAB veiktās bankas rekapitalizācijas rezultātā ir ievērojami samazināta arī mazākuma akcionāru ietekme. Šo akcionāru īpašumtiesības ir samazinājušās no iepriekšējiem 15,2 % līdz 3,7 %, un šie akcionāri pēc sadalīšanas paliks Parex bankā ([...]). Šie pasākumi kalpo kā nozīmīgs signāls attiecībā uz neētiskas rīcības risku.

- (148) Turklāt iepriekšējās bankas akcionāru subordinētie aizdevumi *Parex* bankā būs sekundāras saistības. *Parex* bankas aktīvu likvidēšana pamatscenārija gadījumā neparedz, ka tiktu saņemti pietiekami ieņēmumi, lai papildus bankas pirmās kārtas saistībām segtu arī sekundāras saistības. Tā kā subordinēto aizdevumu termiņš ir 2015.–2018. gads un valsts atbalsta *Parex* bankas kapitālu tikai [...], tajā pašā laikā saņemot adekvātu atlīdzību par valsts noguldījumiem, subordinētā parāda turētāji visticamāk cietīs zaudējumus attiecībā uz kapitālu, ko viņi ir ieguldījuši [...]
- (149) Neētiskas rīcības risks ir adekvāti ņemts vērā ar bankas iepriekšējo kapitāla turētāju pašu ieguldījumu. Līdz ar to *Parex* bankas pārstrukturēšanas plāns paredz pietiekamu izmaksu sloga sadalījumu un pašu ieguldījumu pārstrukturēšanā. Galīgais pārstrukturēšanas plāns attiecīgi atbilst Pārstrukturēšanas paziņojuma 3. iedaļai.

Pasākumi konkurences kropļojumu mazināšanai

- (150) Pārstrukturēšanas paziņojuma 4. iedaļā noteikts, ka pārstrukturēšanas plānā jāietver pasākumi konkurences kropļojumu mazināšanai un konkurētspējīgas banku nozares nodrošināšanai. Turklāt šiem pasākumiem jānodrošina, lai valsts atbalsts netiktu izmantots konkurenci kropļojošu darbību finansēšanai.
- (151) Komisija uzskata, ka to pasākumu kopums, kas ietverti galīgajā pārstrukturēšanas plānā, ir ievērojams uzlabojums, salīdzinot ar sākotnējo pārstrukturēšanas plānu, un tas novērš šaubas, kas izteiktas lēmumā par procedūras uzsākšanu. Ņemot vērā ievērojamo līdzekļu atsavināšanu un maksimālo līmeņu noteikšanu tirgū, kā arī bankas samazināšanu (skatīt 20. tabulu), Komisija uzskata, ka plānā ir ietverta pienācīga pasākumu pakete, kas ļaus saglabāt vienlīdzīgas iespējas un konkurētspējīgus tirgus. Paziņotā plāna sākotnējā stratēģija, kas balstījās uz komercdarbības paplašināšanu un par ko lēmumā par procedūras uzsākšanu tika izteiktas būtiskas šaubas, ir mainīta, un galīgais pārstrukturēšanas plāns balstās uz ievērojamu bankas lieluma samazināšanu gan attiecībā uz tās kopējo bilanci, gan tirgus daļām tās galvenajos darbības tirgos.

20. tabula

Citadeles bankas lieluma un klātbūtnes samazināšana pamatdarbības tirgos

Citadeles bankas aktīvi salīdzinājumā ar <i>Parex</i> banku pirms krīzes	Citadeles banka pārstrukturēšanas perioda beigās, 2014. gada beigās (ieskaitot pakāpenisko pieaugumu)	Tirgus daļas samazinājums pamata aizdevumu tirgos pārstrukturēšanas beigās (ieskaitot pakāpenisko pieaugumu)	Tirgus daļas samazinājums pamata noguldījumu (pamata un ieguldījumu pārvaldības darījumu) tirgos pārstrukturēšanas beigās (ieskaitot pakāpenisko pieaugumu)
Pēc sadalīšanas: 44 % (kopējie aktīvi samazināti par EUR 1,9 miljardiem) Ja ņem vērā NVS aizdevumu atsavināšanu ([...] gada beigās): [35–50] % (kopējie aktīvi samazināti par EUR [1,6–2,3] miljardiem)	[40–55] % (samazinājums par EUR [1,9–2,3] miljardiem)	Pirms krīzes tirgus daļa 11,7 % pret [< 7] % 2014. gadā (ar noteiktu maksimālo līmeni); klātbūtne tirgū samazināta par [50–60] %	Pirms krīzes tirgus daļa 20 % ⁽¹⁾ pret [< 13] % (līdz 2015. gadam samazinās līdz [< 10] %); klātbūtne tirgū samazināta par [55–65] %

⁽¹⁾ Uz 2008. gada 30. aprīli.

- (152) Bankas pārstrukturēšana ietver ievērojamu bankas klātbūtnes samazinājumu tās galvenajos tirgus segmentos. Pirmkārt, pārstrukturēšanas pasākumu īstenošanas rezultātā Citadeles banka samazinās kopējos aktīvus par apmēram 60 % un klātbūtni visos tās pamattirgos par vairāk nekā 50 % salīdzinājumā ar *Parex* banku pirms krīzes. Samazinātā bankas klātbūtne tirgū, kā arī paredzētā līdzekļu atsavināšana atbrīvos attiecīgos tirgus segmentos konkurentiem. Otrkārt, kā jau minēts 2.5. iedaļā, Citadeles banku pārdos vai nu Latvija vēlākais līdz 2014. gada 31. decembrim, vai atsavināšanas pilnvarnieks līdz 2015. gada 31. decembrim, un ieguldījumu pārvaldības darbības tiks pārdotas līdz [...] (vai nu kopā ar Citadeles banku, vai atsevišķi), tādējādi dodot iespēju

konkurentiem, kam, iespējams, nodarīts kaitējums, iegādāties šos uzņēmumus. Pārdošanu var uzskatīt par pasākumu konkurences kropļojumu mazināšanai ⁽²⁷⁾.

⁽²⁷⁾ Skatīt Komisijas 2008. gada 21. oktobra lēmumu lietā C 10/08, IKB, OV L 278, 23.10.2009., 32. lpp., 113. apsvērumu, Komisijas 2008. gada 3. decembra lēmumu lietā NN 42/08, NN 46/08 un NN/53/A/08, *Fortis Banque & Fortis Banque Luxembourg*, 95. apsvērumu, Komisijas 2009. gada 9. jūlija lēmumu lietā N 344/09 un N 380/09 *Kaupthing Luxembourg*, 79. apsvērumu, Komisijas 2010. gada 25. janvāra lēmumu lietā NN 19/09 *Dunfermline*, 126. un 130. apsvērumu, un Komisijas 2009. gada 28. oktobra lēmuma lietā C 14/08 (ex Nr. NN 1/08) *Restructuring aid to Northern Rock*, OV L 112, 5.5.2010., 162. apsvērumu.

- (153) Pasākumi konkurences kropļojumu mazināšanai tiek atzīti par adekvātiem arī tādēļ, ka pārstrukturējamai bankai ir relatīvi ierobežots absolūtais lielums (apmēram EUR 2,2 miljardi). Pēc pārstrukturēšanas tiks saglabātas tikai tās pamatdarbības. Pašas svarīgākās no tām ir Citadeles bankas klātbūtne Latvijā, kuras tirgus jau ir diezgan koncentrēts un kurā dominē vairākas ārzemju bankas⁽²⁸⁾. Citadeles bankai noteiktais tirgus daļas maksimālais līmenis apmēram [4–7] % aizdevumiem un [7–10] % noguldījumiem (skatīt 77. apsvērumu) var tikt uzskatīts par adekvātu potenciālo konkurences kropļojumu mazināšanai, ja salīdzina ar tās tirgus daļu 12 % apmērā aizdevumu tirgū un 20 % apmērā noguldījumu tirgū pirms krīzes.
- (154) Bankas klātbūtne citos ģeogrāfiskos tirgos ir ierobežota, un tiks noteikts tās maksimālais līmenis, lai ierobežotu iespējamās konkurences kropļojumus tā, lai tās tirgus daļa Lietuvas kredītu un noguldījumu tirgos nepārsniegtu [< 4] %, [1,5] % Igaunijas kredītu tirgū un [$< 2,5$] % Igaunijas noguldījumu tirgū un [0,5] % Zviedrijas un Vācijas noguldījumu tirgos (skatīt 77. un 78. apsvērumu). Maksimālie ierobežojumi pieļauj ierobežotu izaugsmi šajos tirgos, jo bankai jādiversificē finansējuma avoti. Pašreizējā Latvijas makroekonomiskā situācija apgrūtina ārēja finansējuma piesaisti. Latvijas iedzīvotāju noguldījumi ir ievērojami zemāki nekā kopējais šīs dalībvalsts aizdevumu portfelis. Bankas galvenie konkurenti saņem finansējumu no mātesuzņēmumiem, kas atrodas ārzemēs. Tāpēc tiek akceptēts, ka Citadeles bankai jā saglabā neliela finansējuma bāze ārzemēs (viena filiāle Zviedrijā un viena – Vācijā), lai dažādotu finansējuma bāzi. Ņemot vērā bankas nelielo klātbūtni šajos tirgos un nepieciešamību pēc diversificēta finansējuma bankas dzīvotspējas nodrošināšanai, Komisija uzskata, ka maksimālie ierobežojumi, par kuriem panākta vienošanās šajos tirgos, ir adekvāti.
- (155) Komisija tāpat atzinīgi novērtē aizliegumu reklamēt valsts atbalstu, tādējādi novēršot situāciju, kurā Citadeles banka izmantotu atbalstu konkurenci kropļojošai rīcībai, un iegādes aizliegumu, attiecīgi nodrošinot, ka valsts atbalsts netiks izmantots konkurentu pārņemšanai. Turklāt Citadeles banka nepalielinās tās filiāļu skaitu.
- (156) Pēc sadalīšanas *Parex* banka un tās meitasuzņēmumi tiks faktiski [...] tās pastāvēšanas laikā, kas pieņemts kā astoņi gadi. Šis laikposms tiek uzskatīts par piemērotu, lai pabeigtu aktīvu glābšanas un aktīvu atsavināšanas procedūras, izvairoties no ārkārtas pārdošanas.
- (157) Lai gan *Parex* banka saglabā savu licenci bankas darbībai, ne tā, ne tās meitasuzņēmumi nedrīkstēs veikt jaunas darbības, kā vien tās, kas nepieciešamas attiecīgo aktīvu pārvaldīšanai un pārdošanai. Tas nozīmē, ka *Parex* banka pārtrauks izsniegt jaunus aizdevumus un pieņemt noguldījumus no iedzīvotājiem (skatīt 84. un 85. apsvērumu). Turklāt tā izbeigs un pārdos līzings darbības līdz [...].
- (158) Latvija ir apņēmusies stingri ierobežot papildu kapitālu laikā ([...]) un apjomā (līdz LVL 218,7 miljoniem) (skatīt 87. apsvērumu).
- (159) Ņemot vērā iepriekš minēto, uzskatāms, ka atbalsts *Parex* bankai (pēc sadalīšanas) ir ierobežots līdz nepieciešamajam minimumam [...] un tādēļ nenotiek pārmērīga konkurences kropļošana.
- (160) Līdz ar to pasākumu mērogs un raksturs, jo īpaši ievērojamā bankas lieluma un klātbūtnes samazināšana tirgū apvienojumā ar pārdošanu saprātīgā laika periodā, kas ir ierosināta attiecībā uz Citadeles banku un *Parex* banku, ir pietiekami un adekvāti, lai izvairītos no pārmērīgiem konkurences kropļojumiem. Turklāt pārstrukturēšanas dziļums kopā ar Citadeles bankas pārdošanu būtu pietiekams, lai kompensētu jebkurus konkurences kropļojumus, ko var izraisīt potenciāli neadekvāta atlīdzība un zaudējumu apvērse.

Uzraudzība

- (161) Pārstrukturēšanas paziņojuma 46. punktā ir ietverta prasība, ka dalībvalstij jāiesniedz regulāri detalizēti ziņojumi, lai varētu pārbaudīt, vai pārstrukturēšanas plāns tiek atbilstoši īstenots. Attiecīgi Latvijas iestādes ir apņēmušās reizi sešos mēnešos, sākot no šā lēmuma pieņemšanas dienas, iesniegt Komisijai šādus ziņojumus gan par Citadeles banku, gan par *Parex* banku.
- (162) Latvija ir apņēmusies iecelt pārraudzības pilnvarnieku, kam jāuzrauga saistību izpilde un jāziņo Komisijai.

SECINĀJUMS

- (163) Komisija uzskata, ka *Parex* bankas pārstrukturēšanas plāns, kas aprakstīts šā lēmuma 2. iedaļā, ir saderīgs ar LESD 107. panta 3. punkta b) apakšpunktu un atbilst Pārstrukturēšanas paziņojuma prasībām attiecībā uz dzīvotspēju, izmaksu sloga sadalījumu un pasākumiem konkurences kropļojumu mazināšanai.

- (164) Latvija izņēmuma kārtā ir piekritusi, ka šis lēmums tiek pieņemts angļu valodā,

⁽²⁸⁾ Swedbank un SEB kopā ieņem 36 % no tirgus. Kopā ar Nordea un DnB Nord tās veido 56 % no banku aktīviem un 63 % no aizdevumiem. Tikai noguldījumu tirgus šķiet mazāk koncentrēts, kurā šīm četrām bankām tirgus daļa ir 37 %. Skatīt arī 6. zemsvītras piezīmi.

IR PIEŅĒMUSI ŠO LĒMUMU.

1. pants

Ņemot vērā pārstrukturēšanas plānu un saistības, kuras uzņēmusies Latvijas Republika, pārstrukturēšanas atbalsts, kuru Latvija īsteno par labu AS "Parex banka" un AS "Citadele banka", tiek atzīts par saderīgu ar iekšējo tirgu Līguma par Eiropas Savienības darbību 107. panta 3. punkta b) apakšpunkta nozīmē.

2. pants

Šis lēmums ir adresēts Latvijas Republikai.

Briselē, 2010. gada 15. septembrī

*Komisijas vārdā –
priekšsēdētāja vietnieks*
Joaquín ALMUNIA
